

Міністерство освіти і науки України

**ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСПОРТУ**

Кафедра іноземних мов

А. О. Ворначев

АНГЛІЙСЬКА МОВА

**Методичні рекомендації щодо підготовки до складання вступного іспиту
до аспірантури з англійської мови**

Київ 2014

Ворначев А. О. Англійська мова: Методичні рекомендації щодо підготовки до складання вступного іспиту до аспірантури з англійської мови / А. О. Ворначев. – К.: ДЕТУТ, 2014. – 111 с.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до Робочої навчальної програми на основі Програми для підготовки до кандидатського іспиту з іноземної мови аспірантів, здобувачів вченого ступеня кандидата у відповідній галузі наук.

Навчальні матеріали цієї методичної розробки мають на меті підготувати абітурієнтів до складання вступного іспиту до аспірантури. Завдання методичних рекомендацій спрямовані на формування у студентів навичок оперування лексичним і граматичним матеріалом у мовленнєвому потоці, нормативних умінь у процесі читання, говоріння, аудіювання і письма, умінь опрацювання іншомовної літератури за фахом. Текстовий матеріал методичних рекомендацій є суто професійним за характером і пов'язаний з реаліями транспортної системи європейських та інших розвинутих країн.

Методичні рекомендації розглянуто та рекомендовано до друку рішенням кафедри ІМ ДЕТУТ (протокол № 2 від 26 вересня 2013 р.), методичної ради факультету УЗТ (протокол № 2 від 14 жовтня 2013 р.).

Укладач: **А. О. Ворначев**, к. філол. н., доцент, доцент кафедри іноземних мов
Державного економіко-технологічного університету транспорту

Рецензенти: **Т. М. Івашина**, к. філол. н., доцент кафедри германської філології
Київського міжнародного університету;

Л. В. Кушмар, к. філол. н., доцент, доцент кафедри іноземних мов
Державного економіко-технологічного університету транспорту

© Ворначев А. О., 2014
©ДЕТУТ, 2014

ЗМІСТ

Передмова	5
Навчальний зміст, передбачений для контролю на вступному іспиті до аспірантури	7
Структура екзаменаційного завдання	12
Тексти для читання і перекладу	13
Тестові завдання	27
Present Tenses	27
Past Tenses	33
Future Tenses	38
Passive and Active Voice	44
The Gerund	49
Direct and Indirect Speech / Sequence of tenses	53
The Infinitive	57
Відповіді для самоконтролю	64
Граматичний коментар	65
The Present Simple Tense	65
The Present Continuous Tense	69
The Present Perfect Continuous Tense	71
The Present Perfect Tense	73
The Past Simple Tense	78
The Past Continuous Tense	82
The Past Perfect Tense	84
The Past Perfect Continuous Tense	85
The Future Simple Tense	86
The Future Continuous Tense	89
The Future Perfect Tense	90
The Future Perfect Continuous Tense	93
Passive Voice	94
The Gerund	97
Direct and Indirect Speech / Sequence of Tenses	99

The Infinitive.....	104
The Complex Object.....	106
The Complex Subject.....	107
Рекомендована література.....	109

ПЕРЕДМОВА

Навчальні матеріали представленої методичної розробки призначено для підготовки вступників в аспірантуру до вступного іспиту з англійської мови. Їх також можна використовувати в студентських групах із поглибленим вивченням англійської мови.

Мета розробки полягає у вдосконаленні й подальшому розвитку у слухачів знань, навичок і вмінь з англійської мови, набутих в обсязі програми вищого навчального закладу для здійснення науково-дослідної діяльності, а також у підготовці абітурієнтів щодо перевірки їх комунікативних вмінь та навичок різних видів мовленнєвої та писемної діяльності.

Завданням методичних рекомендацій є формування:

- навичок оперування лексичним і граматичним матеріалом у мовленнєвому потоці;
- нормативності мовленнєвих умінь у процесі читання, говоріння, аудіювання і письма;
- умінь опрацювання іншомовної літератури за фахом.

Передбачено, що особи, які складають вступний іспит до аспірантури повинні мати рівень знань, умінь і навичок у різних видах мовленнєвої діяльності, який забезпечує потрібну для фахівця комунікативну спроможність у сферах професійного та побутового спілкування в усній та писемній формах. Передбачено наявність уміння виражати себе зрозуміло і вільно у формі усного та писемного спілкування з приводу широкої загальної, академічної і професійної тематики, виявляючи належний ступінь лексико-граматичної точності, уміння розуміти й інтерпретувати експліцитну й імпліцитну інформацію, яка міститься у довгих і складних писемних та усно пред'явлених текстах.

Навички спілкування. Ставиться завдання перевірити навички природно-мотивованого монологічного і діалогічного мовлення при темпі висловлювань 200 – 250 слів на хвилину. Рівень навичок монологічного мовлення має забезпечувати можливість самостійно готувати повідомлення про проблему, мету, методи та засоби дослідження, експеримент, висновки та інші аспекти наукової роботи.

Читання. Ставить завдання перевірити навички інформативного читання на

матеріалах оригінальної наукової інформації з фаху.

Переклад. Усний та письмовий переклад з іноземної мови на рідну мову використовується як засіб опанування іноземної мови, тому перевірка навичок і вмінь читання – ефективний спосіб контролю повноти і точності розуміння іншомовного матеріалу. Показником сформованості навичок і вмінь перекладу є такі норми перекладу: за одну академічну годину (45 хвилин) письмовий переклад (із словником) 2000 знаків, для усного перекладу – 4000 – 4500 друкованих знаків оригінального тексту з фаху.

Письмо. Для розвитку різних мовленнєвих навичок і вмінь важливе значення має також письмо іноземною мовою. Ставиться завдання перевірити виконання письмових лексико-граматичних вправ.

ПЕРЕДБАЧЕНИЙ ДЛЯ КОНТРОЛЮ НА ВСТУПНОМУ ІСПИТІ ДО АСПІРАНТУРИ

Фонетика

Тема 1. Читання англійських голосних. Чотири типи складів. Читання букв за алфавітною назвою. Короткий монофтонг. Довгий монофтонг. Типи дифтонгів. Склад і складоподіл.

Тема 2. Зв'язок фонетики з орфографією. Англійські голосні фонemi, виражені в орфографії. Англійські дифтонги, виражені в орфографії. Англійські приголосні фонemi, виражені в орфографії. Труднощі вивчення правил читання в англійській мові.

Тема 3. Інтонція. Функція інтонації у реченні. Вираження комунікативного типу речення за допомогою інтонації. Емоційне забарвлення висловлювання. Мелодія мовлення. Зміна висоти голосового тону, наголосу, темпу, тембру. Ритм англійської мови. Поняття про синтагму. Висхідний та нисхідний тон. Фразовий наголос. Синтаксичний наголос. Логічний наголос.

Граматика

Тема 1. Іменник. Групи іменників за лексичним значенням. Утворення форми множини іменників. Правила правопису множини. Загальний і присвійний відмінки. Вживання іменника у функції означення.

Тема 2. Артикль. Неозначений та означений артикль. Основні правила вживання з іменниками власними та загальними. Особливі випадки вживання артиклів. Артикль у стійких словосполученнях.

Тема 3. Прикметник. Якісні та відносні прикметники. Форми ступенів порівняння: проста, складена. Правописні правила при формоутворенні ступенів порівняння. Порівняльні конструкції. Порядок прикметників.

Тема 4. Числівник. Кількісні й порядкові числівники. Будова: прості, похідні, складені. Основні функції числівників у реченні. Дробові числівники. Десяткові дроби. Вживання числівників у датах, телефонних номерах, на позначення порядкового номеру сторінки, кімнати тощо.

Тема 5. Займенник. Особові займенники: називний та об'єктний відмінки.

Вживання займенника *it*. Присвійні займенники та присвійні прикметники. Займенники у синтаксичних функціях властивих прикметнику, іменнику. Зворотні займенники. Взаємні займенники. Вказівні займенники: узгодження з іменною частиною складеного присудка. Питальні займенники: місце в реченні, вживання щодо істот / неістот. Сполучні займенники у функції зв'язку підрядних речень. Неозначені займенники у стверджувальних, питальних, заперечних реченнях. Заперечні займенники. Означальні займенники. Кількісні займенники: ступені порівняння, вживання із злічуваними та незлічуваними іменниками.

Тема 6. Дієслово. Часи дієслова. Чотири групи часових форм дієслова. Неозначені часи. Тривалі часи. Перфектні часи. Перфектно-тривалі часи. Значення граматичних часів, форми утворення та вживання. Узгодження часів.

Стан дієслова. Суб'єкт дії. Об'єкт дії. Активний стан. Пасивний стан. Утворення часових форм дієслова пасивного стану. Особливості вживання речень у пасивному стані в англійській мові. Перехідні, неперехідні дієслова. Переклад речень з дієсловами у пасивному стані.

Способи дієслова. Дійсний, умовний, наказовий спосіб. Граматичне значення, виражене формою стану дієслова. Умовний спосіб у підрядних умови. Умова малоімовірна або нездійсненна. Присудок, виражений дієсловом *to wish*. Наказовий спосіб. Спонування до дії. Прохання. Допоміжне дієслово *to do*, вжите для підсилення.

Модальні дієслова. Недостатність основних форм, властивих іншим дієсловам. Семантика модальних дієслів та дієслів, вжитих у модальному значенні. Граматичні особливості модальних дієслів. Утворення питальної і заперечної форми. Скорочені форми модальних дієслів.

Неособові форми дієслова. Особові й неособові дієслова. Неособові дієслова як частина присудка. Відсутність граматичних ознак особи, числа, способу. Особливості вираження часу дії через співвіднесеність у часі з дією присудка. Інфінітив. Інфінітив перехідних дієслів. Інфінітив неперехідних дієслів. Значення, вживання форм та функції інфінітива в реченні. Вживання інфінітивної частки *to*. Дієприкметник теперішнього і минулого часу. Значення, вживання, функції у реченні. Герундій. Вживання герундія. Інфінітивні, дієприкметникові та

герундіальні комплекси.

Тема 7. Прислівник. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників способу дії. Правописні правила утворення ступенів порівняння. Місце прислівника у реченні. Прислівник у функції обставин.

Тема 8. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник. Морфологічна будова. Багатозначність прийменників. Стійкі прийменникові словосполучення. Функції сполучників сурядності, підрядності. Єднальні, розділові, протиставні, причинно-наслідкові сполучники у складносурядному реченні. Сполучники у складнопідрядному реченні.

Тема 9. Члени речення. Головні та другорядні члени речення. Узгодження підмета і присудка. Простий дієслівний присудок. Складений іменний присудок. Складений дієслівний присудок. Другорядні члени речення: прямий і непрямий додаток, означення, обставини. Способи вираження членів речення.

Тема 10. Синтаксична будова речення. Класифікація речень за синтаксичною будовою та за метою висловлювання. Розповідні, питальні, спонукальні, окличні речення. Будова речень: прості, складні; поширені, непоширені; складносурядні, складнопідрядні речення. Типи підрядних речень. Розділові знаки у складному реченні.

Тема 16. Непряма мова. Слова автора. Перетворення прямої мови на непряму. Заміна прислівників, особових та присвійних займенників. Узгодження часів. Непряме запитання. Перетворення наказових речень у непряму мову.

Практика усного мовлення:

- загальнокультурна і професійно орієнтована комунікативна тематика;
- мовленнєві ситуації;
- основи етикетного мовлення.

Тема 1. Знайомство. *Основи етикетного мовлення:* висловлення простих форм привітання, прощання, вибачення, подяки; розпитування співрозмовника про місце його походження; обмін фразами ввічливості під час зустрічі зі знайомими (формальний рівень); висловлення припущень з приводу віку, професії, національності, країни походження. Назви країн та національностей.

Тема 2. Родина. Родина та родинні стосунки. Опис зовнішності людини. Приналежність речей. Вік. Гармонійний спосіб життя. *Основи етикетного мовлення:* висловлювання з приводу стану здоров'я, настрою, справ.

Тема 3. Житло. Будинок. Квартира. Розташування меблів у приміщенні. Розташування будівель у мікрорайоні. Адресування поштового конверта. *Основи етикетного мовлення:* розпитування про дорогу.

Тема 4. Типовий робочий день. Робота. Місце роботи. Професія. Розпорядок дня. Ієрархія посад. Взаємостосунки у робочому колективі. Офісна техніка. Фахова періодика. Довідкова література з фаху. *Основи етикетного мовлення:* спілкування по телефону; розпитування про самопочуття.

Тема 5. Улюблена справа і дозвілля. Вільний час. Захоплення, уподобання. Улюблене заняття у вільний час. *Основи етикетного мовлення:* розпитування про інтереси співбесідника час знайомства.

Тема 6. Зовнішність. Опис людей різного віку, статі, соціального становища. Частина тіла. Будова тіла. Обличчя. Постать. Зовнішня схожість. Емоційний стан і вираз обличчя. Характер людини. Моральні якості людини. Професійно значущі психологічні особливості і особистісні якості людини. *Основи етикетного мовлення:* бесіда про спільних знайомих, їхню зовнішність, характер; висловлення компліментів з приводу зовнішності.

Тема 7. Магазин. Харчові продукти. Страви. Ціна на продукти. Одяг, його призначення, колір, розмір, ціна, фасон. Відділення в універмазі. *Основи етикетного мовлення:* замовлення покупок; висловлення подяки.

Тема 8. Подорожування. Транспортні засоби. Купівля квитків. З'ясування розкладу руху транспорту. Обмін грошей. Резервування номера у готелі. Планування поїздки. Опис місцевості. *Основи етикетного мовлення:* замовлення квитків; номера у готелі; висловлення подяки, вибачення; написання листа з місця відпочинку; розпитування про дорогу.

Тема 9. Події минулого. Минулі події у житті людини (навчання, робота, відпочинок, стосунки з друзями, захоплення тощо). Важливі події в історії України. Історичне минуле англомовної країни. Життя та досягнення видатних людей. *Основи етикетного мовлення:* розпитування про самопочуття;

висловлення згоди, незгоди; підтримання бесіди про події минулого; розпитування, уточнення інформації.

Тема 10. Професійна кар'єра. Розповідь про життєвий досвід, про професійні досягнення. *Основи етикетного мовлення:* оцінка подій; розпитування про думку співрозмовника; висловлювання згоди, незгоди; пошук компромісу; висловлення пропозицій, інтерв'ювання.

Тема 11. Здоров'я і спорт. Стан здоров'я. Фізичний та емоційний стан. Види спорту і ставлення до занять спортом. Небезпечні випадки. Надання швидкої допомоги. *Основи етикетного мовлення:* висловлення співчуття з приводу стану здоров'я і порад; висловлення подяки.

Тема 12. Наука у сучасному світі. Наукова робота аспірантів. Науково-дослідний інститут. Наукові конференції симпозиуми. Міжнародне співробітництво у науці. *Основи етикетного мовлення:* формальні і неформальні форми звертання; обговорення наукових проблем.

Практика писемного мовлення:

- читання літератури за фахом
- реферування й анотування

Глибина розуміння опрацьованої літератури збільшується, якщо у процесі навчання застосовуються завершальні завдання, спрямовані на узагальнення і осмислення змісту, виділення основної інформації тексту. Серед таких завдань є реферування, анотування. Систематична практика створення таких документів доводить до навичкових параметрів уміння осмисленого читання, пошуку основної думки, аргументів, причинно-наслідкових та ієрархічних зв'язків між фактами. За рівнем когнітивної складності зазначені види навчальної діяльності є творчою роботою і потребують індивідуально необхідного часу на виконання, й зумовлюють позааудиторний режим виконання.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ЗАВДАННЯ

(вступ до аспірантури)

загальний обсяг підготовки – 90 хвилин

1. *Читання і переклад* тексту загальнокультурного чи професійно-орієнтованого змісту з метою загального і детального розуміння. Обсяг тексту – 2000 – 2500 друкованих знаків.

2. *Лексико-граматичний тест*.

3. *Усне мовлення*: підготовлене розгорнуте повідомлення про свої наукові інтереси та плани майбутньої наукової діяльності (іноземною мовою, тривалістю до 5 хвилин).

ТЕКСТИ ДЛЯ ЧИТАННЯ І ПЕРЕКЛАДУ

Transport in the future

The transport sector makes a vital contribution to the European Community's frontier-free single market. Without efficient transport networks, two of the European Community's basic principles - the free movement of goods and of people - would not function. In preparation for the single market, the Community has adopted a series of laws liberalizing the main modes of transport: road, rail, sea and inland waterway. More progress has been made in creating an integrated EC transport policy in the past five years than in the previous 30. Community legislation now exists for all modes of transport, creating new open-market conditions. The benefits for Community companies and citizens have been immediate. The Community supports major projects like the EC's high-speed train system, the Channel tunnel, the modernization of Europe's air-traffic control. But more remains to be done both in terms of abolishing residual national restrictions and of integrating national networks across Europe. These need to be re-drawn and upgraded to single trans-European networks. Other priorities for action concern congestion, safety and environmental problems, the unequal utilization of different modes of transport and transport links to the EC's neighbours in the EFTA countries as well as in Central and Eastern Europe. In response to these challenges, the European Commission has defined a global approach to achieve what it calls "sustainable mobility".

Trans-European networks (I)

At present, combined road/ rail carries only 4% of the total goods transported. Combined transport will target trunk routes which are already near saturation point or where environmental problems occur. Transit across the Alps between the north and south of the Community is one such route. North-south and east-west waterways, like the new link between the Rhine and Danube rivers, also offer new possibilities. Combined transport can also include inland water-ways and even coastal shipping. The basic idea is to use non-polluting and energy-efficient modes for the main part of journeys wherever possible. In this way, a coherent intermodal policy would be developed using the most appropriate mode or combination of road, rail and waterways,

and taking account of cost and efficiency as well as environmental and safety considerations.

In parallel with integrating modes, the Community is integrating national networks to create trans-European networks (TENs). This was given priority status in the Maastricht Treaty on European Union. The aim is to transform the 12 networks into a single network of European dimension. Bottlenecks will have to be removed and missing links created. Remote and outlying regions of the Community will be integrated into the system. So progressively will the EFTA countries and other parts of Europe be integrated. The development of TENs would be underpinned by series of measures. These would be the better use of existing networks by modernizing equipment and by an improved flow of information between systems by using electronic data interchange (EDI) and telecommunications.

Trans-European networks (II)

The development of trans-European networks (TENs) would be underpinned by series of measures. These would be the better use of existing networks by modernizing equipment and by an improved flow of information between systems by using electronic data interchange (EDI) and telecommunications. There would also be a greater R&D effort, concentrated on interfaces between modes (so-called intermodal transfer points) and on technologies to improve the quality of service. The Community also supports a diversification of investment sources for transport projects with greater reliance on private capital. The Community will concentrate its financial effort on stimulating projects of Europe-wide interest by helping to integrate regional and national projects and to connect distant regions to the European network.

European railway companies are planning to build 30 000 kilometres of high-speed track over the next 25 years. The revolution in rail travel has already begun, and high-speed trains of many different designs are now in operation. The fastest train in the world is the TGV-Atlantique 325, which reached a speed of 515.3 kph in trials in May 1990. It achieves an average speed of 300 kph. France plans a network of 4 700 kilometres of high-speed track, 700 kilometres of which have already been completed. Spain's new high-speed train, the Ave, came into service between Madrid and Seville at

Easter 1992. The German intercity express (ICE), with a top speed of 280 kph, is geared to the needs of the German network. It is currently restricted to a maximum of only 160 kph.

Italy

In Italy, high speed traffic has branched outwards from the Rome-Florence "Direttissima" line, 262 km long and running along the backbone of the peninsula. Passenger services are worked by ETR 450-type train-sets running at the current maximum speed of 250 km/h. Since 1988, these trains have been operated not just on the "Direttissima" line but also to Genoa, Milan, Venice, Turin, Bari and Naples. By the year 2000, it is planned to open the Turin-Milan-Bologna-Florence and Rome-Naples new lines to traffic, making a major corridor with a total length of 898 km including the section already in use. Planning, funding and execution of these high speed projects is the task of a specially-created company, Treno Alta Velocita (TAV) S.p.A., 40% of whose capital is held by Italian railways with the remaining 60% made up of private capital, in an interesting and innovatory form of public-private partnership. The trans-Alpine link between Lyons and Turin will join the French and Italian networks. The importance of this line for international traffic goes without saying since it connects major cities like Rome, Venice, Milan and Turin to Lyons, Marseilles, Barcelona, Valencia, Madrid and of course Paris. The decision to launch this project is already covered by an agreement signed between the French and Italian governments. In addition to Lyons-Turin, a number of further trans-Alpine links (Basle-Milan via the Gotthard pass, Munich-Verona via the Brenner and Vienna-Venice via the Tarvisio) will have an important role to play in creating the transport capacity necessary for both freight and passenger traffic across the Alps and will thus put the end to Italy's isolation on the other side of the Alpine barrier.

Spain and Scandinavia

The high speed era in Spain began on 21 April 1992 with the launch of the "AVE" on the 471-km new line between Madrid and Seville. Unlike the rest of the Spanish network, this line was built to the international gauge of 1,435 mm, as a result of which all the high speed lines built in Europe to date have the same gauge, thereby opening the

way for future interconnections with the Iberian Peninsula. The next step, scheduled for the beginning of the next century, should be the construction of a new line between Madrid and Barcelona and the French border. A link-up to the new line on the French side connecting the border to Perpignan and Montpellier and the interconnection to be established with the South-East TGV will then enable the Spanish network to be fully integrated with Europe. Another link across the Basque country will be established later to connect with the French high-speed network in Bordeaux.

The projects aimed at connecting Scandinavia to cross the straits separating it from the rest of Europe include the construction of major combined tunnel-bridge infrastructure. Following the inauguration in the next two years of the Danish rail link across the Great Belt, the upgrading of the Hamburg-Copenhagen line will imply the construction of another over the Fehmarn Belt. The fixed link between Copenhagen and Malmo which is currently at an advanced stage of discussion between the Danish and Swedish authorities is also, of course, an essential part of the mechanism and will lock Kastrup airport in Copenhagen into the future international high-speed link to ensure intermodality.

The European network takes shape

Over recent years, the commissioning of several lines, new or upgraded for high speeds, and the progressive extension of services have laid the ground for substantial developments in services and have attracted new types of customer to the rail mode. As a direct result of the launch of high speed rail services or improvements to existing high speed trains, rail's market share has risen extremely significantly, particularly in France, Germany and Spain. Furthermore, the new lines which are being progressively commissioned must be seen from a dual point of view: whilst they contribute to improvements in services and mobility at national level, they also represent the basic components of the future European network and will assume their full value once the necessary interconnections have been completed, hence the importance of research organised on a continental scale. The progressive integration of this network on an international level gives European railway companies the means to craft a commercial service of the highest quality, particularly attractive on the passenger transport market.

One essential factor is the spectacular progress achieved through the introduction of a new generation of rolling stock, boosting speeds and yielding substantial cuts in journey times in far more convenient travel conditions than by air. Indeed, the launch of high speed rail services generally requires new lines specially designed for this type of traffic to be commissioned or major upgrading of existing lines.

Master plans and Trans-European network

Proposals for a European high speed network, initially based on national projects, took shape in several stages. First, the European railway companies put together "Proposals for a European high speed network" within the CER, a UIC group comprising the railways of the European Community. This was submitted to the EC Commission at the end of 1989 where it was given a highly favourable reception. On this base, the Council of Ministers created a high-level Working Party for "High speeds", chaired by the Brussels Commission and including States, railway companies, industry and other partners. This group drew up a master plan of European high speed rail links and submitted its report entitled "The European network of high speed trains" in late 1990. On 17 December of that year, the Council of Ministers gave its approval to both the report and the "European master plan of high speed links" (time horizon: 2010). This initial report contained a master plan for a European network of high speed trains, a list of 15 key links of particular importance from the stand-point of the EU and recommendations for guaranteeing network interoperability. The work of the group has continued since then. Studies have been carried out to ascertain the cost-effectiveness of the project, its feasibility and its physical and social compatibility with the Community environment. This second report gave the results of studies undertaken on the socio-economic impact of the network on the Community, the approach to be adopted regarding environmental constraints and on possible synergy between models.

France

In France, the high speed rail system is now centred around three main corridors. As early as 1981, high speed TGV trains were serving a network of 2,600 km from the Paris-South-East new line, with international extensions to Geneva, Lausanne and Bern.

With the commissioning of the Lyons bypass line in 1992 and the imminent opening of new extended section to Valence in July 1994, the competitiveness of the system is further consolidated over the longest distance. Recent decisions have given the go-ahead for extension of the new line to Marseilles and Montpellier by 1999. Paris is a mere 3 hours away from either of these two cities. The Atlantic TGV has linked Paris to many destinations in the West and the South-West of France since 1989 and 1990, putting Nantes and Rennes 2 hours from Paris, and Bordeaux less than 3. 1993 was the year in which the 333 km of the French part of the new line for the North European TGV were opened. This new infrastructure enabled journey times between Paris and Lille to be cut to one hour. This section forms one of the link between Paris and the Channel Tunnel, where high speed services are scheduled to run from mid-1994, as well of the Paris-Brussels-Cologne/Amsterdam link (PBKA project). In May 1994 the TGV bypass around Paris will also become operational and will link the North European and South East TGVs, thus obviating the need to change trains and stations in Paris over many North-South routes across France and thus avoiding inconvenient breaks in journey.

The heart of the European network (I)

To enable this project to fulfil its full European potential and provide high-quality services between Paris, London, Brussels and Amsterdam, it is essential firstly that the new line between London and the Tunnel be built. The British government's latest decisions now nurture hopes that this will occur for the start of the next century. The second requirement is the upgrading of the Brussels-Amsterdam section. The Brussels-Cologne line is of prime importance in linking the project to the German high speed network, and also forms part of the major East-West corridor from London/Paris to Warsaw via Brussels, Cologne and Berlin, with subsequent extension to Moscow and Saint-Petersburg. When the Eurostar high speed trains began services, European high speeds became really up and running. Eurostar trains have linked London/Paris and London/Brussels in three hours, with departures every hour. This triangle between the three capitals has formed the heart of the North-West European network. By 1996, other through trains should be linking Paris and Brussels with central England and Scotland,

for Paris-Edinburgh services for example, and the commissioning of the Lille-Brussels section has brought further substantial time savings and see services extended to Amsterdam. In 1998, Cologne's turn will come, and the railways of the five countries operating high speed trains have been interconnected via rail hubs at Lille and Brussels. Another project of prime importance in European terms is the East TGV which is to link Paris to Strasbourg and the South-West of Germany. Completion was scheduled for the year 2000.

The heart of the European network (II)

The completion of a first stage in the Rhine-Rhone link between Alsace and Burgundy, a combination of new and upgraded sections, also has a European dimension: it will form part of the Frankfurt-Strasbourg-Lyons-Barcelona corridor. Finally, work is also due to start on the Lyons-Turin link (section on Italy) at the beginning of the next century. It is known that Great Britain is a member of European Community and contributes much to its development. The transport sector makes a vital contribution to the European Community's frontier-free single market. Without efficient transport networks, two of the European Community's basic principles - the free movement of goods and of people - would not function. In preparation for the single market, the Community has adopted a series of laws liberalizing the main modes of transport: road, rail, air, sea and inland water-way. More progress has been made in creating an integrated EC transport policy in the past five years than in the previous 30. Community legislation now exists for all modes of transport, creating new open-market conditions. The benefits for Community companies and citizens have been immediate. The Community supports major projects like the EC's high-speed train system, the Channel tunnel, the modernization of Europe's air-traffic control. But more remains to be done both in terms of abolishing residual national restrictions and of integrating national networks across Europe. These need to be re-drawn and up-graded to single trans-European networks. In response to these challenges, the European Commission has defined a global approach to achieve what it calls "sustainable mobility".

Germany

In Germany, high speed operations started in 1991 with the launch of the InterCity Express Trains (ICE) and the Mannheim-Stuttgart and Hanover-Wurzburg new lines. ICE services, which are phased with InterCity IC trains, form a regular-interval services well suited to German urban geography. Network operation is being developed around 3 ICE lines on North-South routes. Since the summer of 1993, ICEs have also been serving Berlin, bringing the German capital into the system. ICE services also cross the Swiss border to provide international through services such as Zurich-Frankfurt. The development of the German network is obviously of the utmost importance from a European point of view, whether it be Cologne-Rhine/Main, Hanover-Berlin. Implementation of these projects is vital both to release necessary capacity on particularly congested traffic corridors and for international transit along the North-South routes like Scandinavia-Switzerland-Austria-Italy or East-West between Benelux and the Paris basin towards Scandinavia, Austria, Hungary and South-Eastern Europe. The Hanover-Berlin new line is a major feature of plans for the West-East route in conjunction with PBKAL. Journey times between Hanover and Berlin is cut to 1 hour 45 minutes once this line becomes operational. For German domestic traffic, the Cologne-Rhine/Main new line will be of paramount importance in that it will link several particularly important urban centres from the year 2000. Lastly, another line where upgrading work is scheduled for completion around the 2000 time horizon is Leipzig-Nuremberg-Munich which will form a major part of a central European North-South link.

Transport and the single market

The transport sector makes a singular contribution to the well-being of the European Community and its citizens. It ensures the distribution of goods throughout the single market from manufacturer or producer to end-user. It enables people to use their new freedom to move around for professional or for private reasons. Transport gives concrete expression to the abstract concept of the single market. In its own right, transportation is also one of the most important economic activities in the EC accounting for 7% of its gross domestic product (GDP) and directly employing 5.6

million people in the 12 Member States. Its economic impact is even greater when one considers that the manufacture of transport equipment gives jobs to another 2.5 million people. The importance of an integrated transport structure was recognized by the authors of the Community's founding Treaty of Rome. They set a common transport policy as one of the Community's priority tasks. But progress was slow until 1985 when the Community began to prepare for the single market. Since then, all modes of transport have been forced to loose, if not eliminate, national restrictions against operators from other EC countries. The result has been the creation of a more open European market, free from much red tape and quota restrictions. But some limitations still remain.

Transport in Europe

Road transport: Frontier checks on goods crossing from one Member State to another were abolished on 1 January 1993. Quota restrictions on non-national firms were lifted. The transport of loads inside another Member State, known as internal "cabotage", is still limited. *Air transport:* Price controls on air fares have been eliminated. So have revenue-sharing agreements between national airlines operating a particular route. Consecutive cabotage is allowed. This means, for instance, that a German airline can carry passengers between two French cities provided they join a flight originating outside France. *Inland transport:* Controls at inland EC frontiers were removed on 1 January 1993. Cabotage became possible from that date.

Rail transport: The Community has adopted legislation allowing international groups to use the rail infrastructure in Member States to operate international services. This applies particularly to operate of combined transport systems (road/ rail or sea/ rail). At the moment most of the cars transported by train are brand new, but one of the objectives of European transport policy is to develop combined road-rail transport, i.e. loading lorries and cars on to trains on particularly scenic stretches of the route. This form of transport saves energy, reduces carbon dioxide emissions and spares the environment, while allowing drivers to enjoy the use of their cars at their destination. Only 4% of freight is currently carried by combined road-rail transport in the Community.

High speed rail: a major strategy option

The decision to develop a network of high speed trains is of major strategic importance for the future role of railways across Europe. The pace with which services have developed and their success with customers have transformed high speeds into a timely response to market requirements for medium and long-distance passenger travel and for foreseeable trends on this market. After initial developments in western European countries, the scope of the field on which thinking has focussed has broadened with the political and economic opening of central and eastern European countries, which has paved the way for discussions into creation of a cohesive network to meet the needs of the continent as a whole in the medium and long-term future. Through the development of high speed rail services, the European railways are radically improving their product range and are increasing their market share substantially, to the greater benefit of their economic results. Alongside such corporate objectives, there is also a political determination to promote the development of rail transport as one means of providing Europe's population with sustainable mobility compatible with the constraints of environmental conservation.

Generally speaking, high speed is taken to refer to rail passenger services operating at speeds above 200 km/h. However, in view of Europe's geographical and demographic diversity, other products may also be incorporated in the high speed rail package.

High speed transport and the environment

Even though the construction of new transport infrastructure may affect the natural environment, major precautions are taken to reduce its impact and it should be emphasised that new high-speed railway lines require considerably less space than a motorway. By way of example, for the first two new lines in Germany 3.2 hectare/km were needed by comparison with the 9.3 hectare/km for West-German motorways. Since electric power lines do not pollute the air, some two-thirds of land used for a new line lose nothing of their biological qualities. Pollutant emissions are directly dependent on energy consumption. Scientific research has shown in all cases that railways are less damaging to the environment, a contention which also applies in the case of high-speed trains given for example that relatively high specific energy consumption of the ICE is

around 2.5 litres of fuel per 100 passenger-km, which is only half that of the average car. Over past decades the railways have successfully managed to reduce train noise. Modern rolling stock is notably quieter than earlier generations. At a speed of 300 km/h the noise level of an Atlantic TGV train set is less than that of a South East TGV at 270 km/h. Extensive research programmes are targeted towards reducing noise levels still further at its source and when there is no other alternative than to route a line near a residential area, noise abatement screens can be installed along the track which, in most cases, will contain the noise within the levels stipulated by the regulations of most European countries.

Sustainable funding and opportunity for the European economy

The trans-European high speed rail network spanning the entire continent as far as the frontiers of the former USSR consists of 35 000 km of high-speed lines, 20 000 km of which are new lines. The cost of this network can be evaluated at about 300 billion Ecu under present economic conditions (250 until 2010). For the European Community in its configuration at the beginning of 1994 and the Alpine countries, this cost is about 200 billion Ecu for 23 000 km of high-speed lines, 12 000 km which are new lines. This is admittedly a substantial sum in absolute terms, but on the scale of the continent, completion of this network within 20 years, 20% of which is already under way in the West, requires annual outlay in infrastructure investment of only 0.1% of the gross domestic product of the countries concerned. The European Council has realised the importance of this network not solely for the long-term development of the European Union, but also for short-term economic recovery. It approved the Commission's White Paper which contains an action plan for trans-European networks and initial indicative list of 26 projects of European interest representing 82 billion Ecu for all transport modes. High speed rail was one of the priorities on this list, since nine of the 26 projects on the subject were approved accounting for 60% of the above-mentioned amount. The European authorities have thereby demonstrated exemplary resolve to achieve the European high-speed network and to allocate available financial resources in a judicious combination from both the public purse and financial markets.

Towards sustainable mobility

The aim of EC transport policy in the 1990s, set out in a landmark White Paper published by the European Commission at the end of 1992, was to achieve a double integration: the integration of modes of transport so that they form integrated systems, combining the use of different modes, where appropriate, on the same journey; the integration of national transport networks into a coherent European network structure. In addition, the White Paper lays down several social priorities. These concern access to the profession and job training, employment protection and the improvement of living and working conditions. On present forecasts, transport volumes will rise about 30% by the year 2002. In addition, new transport links will be required between the Community and its neighbours in the European Free Trade Association (EFTA) as well as in Central and Eastern Europe. Without the re-alignment of costs and other concrete steps to rebalance capacity among different modes, the ensuring congestion would undermine the single market. The Community and the Member States are already taking action. High-speed train services will shift some passenger traffic from road and air to railways. High-speed freight services are another priority. The Channel tunnel has, for instance, facilitated freight as well as passenger traffic between Britain and the rest of the EC. The development of combined and "inter-modal" transport is another priority. Each mode will be developed and improved so that it meshes better with other modes.

Coping with the challenge

The uneven growth in the utilization of the different transport modes creates problems. Road transport systems are congested or near saturation levels in some regions of the community. This in turn contributes to environmental problems. In the transport sector, 80% of the CO₂ emissions which contribute to global warming, come from road transport. Air travel accounts for 11%, railways for 4% and inland waterways for less than 1%. It is the less polluting modes of transport that are underutilized. There is also congestion in air transport. Although air space is not at saturation level, the existence of 12 different systems of air-traffic management and control in the Community leads to flights delays. The problem is worsened by the fact that there is a lack of runway or terminal capacity at some EC airports. Investments in different modes

of transport have been uneven too. Two-thirds have gone on road transport although this has scarcely helped the infrastructure cope with growing volumes of traffic. One important reason why road transport has developed at the expense of other modes is because road users have not been confronted with the full cost of their activities. As prices do not reflect the full costs, demand has been artificially high. If appropriate pricing and infrastructure policies were to be applied, the imbalance between modes and the resulting inefficiencies would disappear. The planned Community-wide road tax to charge for the use of motorways by trucks would go part of the way to bring prices in line with costs. The attractiveness of road transport over other modes would diminish.

Changing priorities

Transport is a growth industry. In the past 20 years it has expanded in line with the growth of the EC economy. Transport has increased by over 50% in the past 20 years, largely as a result of the expansion of road traffic. We are nearing saturation point and measures are urgently needed to avert a crisis. Air traffic accounts only 6% of travel, but has had the highest rate of growth of any form of transport in recent years. The main growth factors are: changes in the structure of manufacturing industry with shifts in production locations away from urban areas to new industrial sites. Economic integration within the EC has speeded up the dispersal process; changes in production methods, leading to stock reduction and a requirement for more flexible, varied and rapid delivery systems (known as just-in-time systems); the growing importance of the services sector and its multi-site business activities has encouraged rapid growth in professional mobility; the rise in personal incomes and changing demographic patterns have led to a higher degree of car ownership and increased leisure and holiday travel. But the growth over the past 20 years has been borne unevenly by the different transport modes. Freight transport has gone up by 50% during this time, with road transport accounting for the bulk of the increase. It now accounts for 70% of all goods transport. Railways carry only 19% and inland waterways 9%. Passenger traffic has nearly doubled in volume since 1970, with most of the increase attributable to the use of private cars. As measured in passenger kilometres, they now account for 79% of all journeys compared with 9% for buses, 7% for rail and 6% for aircraft.

Transport and the environment

Transport is a major contributor to pollution in the world today. The different forms of transport are the main source of nitrogen dioxide (NO₂) and carbon monoxide (CO), which are major pollutants of the urban environment, and are responsible for a quarter of all emissions of carbon dioxide (CO₂), one of the greenhouse gases. The adverse effects of pollution on human health and the state of buildings are most acute in urban areas where most people live. There are also the areas most seriously affected by noise and vibrations. In conjunction with the Member States, the Community intends to develop a global strategy aimed at maintaining mobility while preserving the environment. Obviously, it is for regional and, above all, local government to introduce measures which are effective and command popular support.

Foremost among these will be the introduction of vehicles producing fewer or no emissions and the development of rapid, comfortable public transport. The implementation of such policies calls for political will, popular support and substantial investment. Motorways already in operation are represented by solid lines, planned motorways by dotted lines. The plan has been drawn up by the European Commission; it will be up to each Member State to decide the exact routes and the pace of implementation. The prime aim is to connect national networks and to build the necessary motorway link, many of which will be in the outlying regions of the Community: in Ireland, Greece, Portugal and Spain.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

PRESENT TENSES

1. Excuse me I a public telephone. Is there one near here?
 - a) have been looking for
 - b) have looked for
 - c) look for
 - d) am looking for

2. How long Jerry? - But I don't know him at all. I have never met him.
 - a) do you know
 - b) have you known
 - c) has you known
 - d) did you know

3. The government is worried because the number of people without jobs
 - a) increases
 - b) has increased
 - c) is increasing
 - d) has been increasing

4. Sara, my next door neighbour, has a car, but she it very often.
 - a) doesn't use
 - b) isn't using
 - c) hasn't used
 - d) hasn't been using

5. A group of scientists are travelling around Africa. How many countries so far, I wonder?
 - a) have they visited
 - b) have they been visiting
 - c) they have visited
 - d) do they visit

6. Anne is a fashion designer; she to the opening of every new fashion show in the city now.
 - a) goes
 - b) is going
 - c) has gone
 - d) has been going

7. Look here! I simply refuse to believe what you me now.
 - a) are telling
 - b) have been telling
 - c) have told
 - d) tell

8. It's raining, and I see you don't have an umbrella. You can borrow mine, I it now.

- a) don't need
 - b) did not need
 - c) haven't needed
 - d) haven't been needing
9. Willy from his Uncle Alex since the latter immigrated to Canada.
- a) does not hear
 - b) have not heard
 - c) has not heard
 - d) is not hearing
10. I have just applied for a job in the local hospital, now I for an answer from them.
- a) wait
 - b) have been waiting
 - c) have waited
 - d) am waiting
11. Nora, you look awfully tired. What all day?
- a) do you do
 - b) are you doing
 - c) have you been doing
 - d) have you done
12. Carol and I are old friends. I her since we studied in high school together.
- a) know
 - b) have known
 - c) are knowing
 - d) have been knowing
13. David is quite an athlete. He wants to be strong and healthy that's why he every morning.
- a) is jogging
 - b) has jogged
 - c) jogs
 - d) has been jogging
14. I have read this chapter in my chemistry text three times, and still I it.
- a) haven't understood
 - b) don't understand
 - c) understand
 - d) have understood
15. Jack Strom has been a postman all his life; he mail to homes and offices to the people of the town.
- a) is delivering
 - b) has delivered
 - c) has been delivering

d) delivers

16. How long a course of lectures on Medieval History?
a) does Professor Donaldson deliver
b) is Professor Donaldson delivering
c) has Professor Donaldson been delivering
d) has Professor Donaldson delivered
17. - What are you looking for? - I my umbrella somewhere, and now I don't know where it is.
a) leave
b) has left
c) have been leaving
d) have left
18. As far as I know Mike Italian for quite some time, but he still doesn't understand very much.
a) is learning
b) has been learning
c) has learnt
d) learns
19. Linda's apartment looks nice and tidy because she it every two years.
a) redecorates
b) is redecorating
c) has redecorated
d) has been redecorating
20. I am sorry Ann can't come to the phone right now because she a shower.
a) is taking
b) has taken
c) takes
d) has been taking
21. My mother is a medical nurse; she takes care of sick and old people. What for a living?
a) does your mother do
b) is your mother doing
c) has your mother done
d) has your mother been doing
22. My cousin Jake has got a lot of books, most of which he
a) doesn't read
b) hasn't been reading
c) hasn't read
d) isn't reading
23. Her family from town to town ever since she can remember.

- a) is moving
 - b) has moved
 - c) moves
 - d) has been moving
24. You do not hear what I am saying because you very absent-minded today.
- a) are
 - b) is
 - c) are being
 - d) have been
25. Be careful with paint. It a certain amount of lead.
- a) contains
 - b) is containing
 - c) has contained
 - d) contained
26. Zeta has sent me two letters; neither of which
- a) has arrived
 - b) have arrived
 - c) arrive
 - d) is arriving
27. What with yourself? There is mud all over you!
- a) has you been doing
 - b) are you doing
 - c) did you do
 - d) have you been doing
28. About 85 percent of American students public schools, which are supported by state and local taxes.
- a) attend
 - b) are attending
 - c) have attended
 - d) have been attending
29. Peter and Mary on the platform. They have been waiting for their train for half an hour.
- a) have been standing
 - b) are standing
 - c) stand
 - d) have stood
30. Sonia as a computer programmer this year, but she'd like to try something different in the future.
- a) works
 - b) has worked
 - c) is working
 - d) has been working

31. There! this big heavy cloud in the sky; I am sure it'll rain in a minute.
- a) Do you see
 - b) Have you seen
 - c) Are you seeing
 - d) Have you been seeing
32. The Alisons have got three cars, two of which they never
- a) are using
 - b) use
 - c) have used
 - d) have not use been using
33. I am tired. We for more than an hour. Let's stop and rest for a while.
- a) have been walking
 - b) are walking
 - c) walk
 - d) have walked
34. you a ride home yet since he started working in your department?
- a) Has Sam been giving
 - b) Does Sam give
 - c) Is Sam giving
 - d) Has Sam given
35. I have found a good job. It's in Brazil. I to go to Brazil. I don't like living in cold climates.
- a) have always wanted
 - b) always wanted
 - c) want
 - d) is wanting
36. Jeremy basketball this season; he wants to concentrate on his studies.
- a) doesn't play
 - b) hasn't been playing
 - c) isn't playing
 - d) hasn't played
37. - Do you remember me? - Of course, I do. We several times before.
- a) have met
 - b) meet
 - c) met
 - d) have been meeting
38. Jerry promised to come to work in time. He is not here, and he even
- a) isn't calling
 - b) hasn't called
 - c) hasn't been calling

d) doesn't call

39. For many years American schools federal aid for special purposes.
- a) receive
 - b) have received
 - c) have been receiving
 - d) are receiving
40. Who my newspaper? It was on my desk a minute ago.
- a) has taken
 - b) have taken
 - c) took
 - d) takes
41. Today the world so rapidly; things never stay the same.
- a) changes
 - b) has changed
 - c) is changing
 - d) has been changing
42. Paul looks young for his age. He says he is 56 years old, but nobody him.
- a) hasn't believed
 - b) is not believing
 - c) believes
 - d) believe
43. I Mario for some time since he left Milan a few years ago.
- a) haven't seen
 - b) don't see
 - c) didn't see
 - d) aren't seeing
44. You may take this magazine. I through it already.
- a) look
 - b) have looked
 - c) am looking
 - d) have been looking
45. Jake is a good footballer. Do you know since when football?
- a) he has been playing
 - b) he plays
 - c) has he been playing
 - d) is he playing
46. - Hello! May I speak to John, please? - Sorry, he is out. He has gone to the library. He for his History exam there.

- a) has been reading
- b) is reading
- c) reads
- d) has read

PAST TENSES

47. I looked everywhere for my car keys and then I remembered that my son the car to work.
- a) took
 - b) had taken
 - c) was taking
 - d) had been taking
48. I found the way to her house quite easily because Nora it to me very well.
- a) had been describing
 - b) had described
 - c) was describing
 - d) described
49. She was not interested in the book because she it.
- a) hadn't understood
 - b) didn't understand
 - c) wasn't understanding
 - d) hadn't been understanding
50. Yesterday I came up to a stranger who looked like Jane Fuster and started talking to her. But she wasn't Jane. It was clear I a mistake.
- a) made
 - b) was making
 - c) had made
 - d) had been making
51. Margaret didn't wear her shoes; she was barefoot. She on a piece of broken glass and cut her foot.
- a) stepped
 - b) had stepped
 - c) was stepping
 - d) had been stepping
52. We TV for ten minutes when the electricity went off.
- a) watched
 - b) were watching
 - c) had watched
 - d) had been watching
53. I got lost in the forest because I took the road I before.
- a) didn't never take
 - b) never took
 - c) had never taken

- d) didn't take
54. It wasn't raining when I looked out of the window; the sun was shining. But it earlier. That's why the ground was wet.
- a) rained
 - b) was raining
 - c) had rained
 - d) had been raining
55. The Browns in a large house when their children were at home, but they moved to a small three-room apartment after the children grew up and left home.
- a) lived
 - b) had lived
 - c) used to live
 - d) were living
56. Tom breakfast this morning because he didn't have any time
- a) wasn't eating
 - b) hadn't eaten
 - c) didn't eat
 - d) hadn't been eating
57. When I was young, I that people over forty were very old. Now that I am forty myself I don't think so.
- a) thought
 - b) used to think
 - c) was thinking
 - d) had thought
58. Mrs. Smith was busy last weekend because her grandchildren with her.
- a) had been staying
 - b) were staying
 - c) stayed
 - d) had stayed
59. He ill for three days, so his mother wanted to bring him to a doctor, but he didn't want to go.
- a) had felt
 - b) felt
 - c) had been feeling
 - d) was feeling
60. He didn't see me as he was reading when I into the room.
- a) had come
 - b) came
 - c) had been coming
 - d) was coming

61. Her face was stained with tears and her eyes were red. She
- a) cried
 - b) was crying
 - c) had been crying
 - d) had cried
62. Sam says he didn't enjoy the program because the TV set properly.
- a) didn't work
 - b) hadn't worked
 - c) wasn't working
 - d) hadn't been working
63. I didn't see Linda last month because she around Europe at that time.
- a) travelled
 - b) was travelling
 - c) had travelled
 - d) had been travelling
64. Suddenly they heard a strange noise and at each other in horror.
- a) looked
 - b) were looking
 - c) had looked
 - d) had been looking
65. Before Adam got married, he hiking to the mountains every summer. Now he goes to the seaside with his wife.
- a) went
 - b) would go
 - c) had gone
 - d) had been going
66. The trouble started when Mrs. Leslie Cady control of her car on a narrow mountain road.
- a) was losing
 - b) lost
 - c) had lost
 - d) had been losing
67. I handed Betsy today's newspaper, but she didn't want it. She it during her lunch.
- a) read
 - b) had been reading
 - c) had read
 - d) was reading
68. A man once built a house and his friends to visit him.

- a) had invited
 - b) was inviting
 - c) invited
 - d) had been inviting
69. In 1912 the Titanic an iceberg on its first trip across the Atlantic, and it sank four hours later.
- a) had hit
 - b) hit
 - c) was hitting
 - d) had been hitting
70. He had been away for many years and when he visited his native town, he saw that it greatly.
- a) changed
 - b) was changing
 - c) had been changing
 - d) had changed
71. While the kids in the garden, their mother was hurriedly cooking dinner.
- a) were playing
 - b) played
 - c) had been playing
 - d) had played
72. Dinosaurs were the largest animals ever to live on earth, and they the Earth for a very long period of time.
- a) ruled
 - b) were ruling
 - c) had ruled
 - d) had been ruling
73. Our neighbours called the police when they found out that somebody into their house.
- a) broke
 - b) was breaking
 - c) had broken
 - d) had been breaking
74. While I the dishes last night, I dropped a plate and broke it.
- a) washed
 - b) was washing
 - c) had washed
 - d) had been washing
75. While I a burglar climbed into the room through the window.
- a) had been sleeping

- b) was sleeping
- c) slept
- d) had slept

76. When Alice was small, she of darkness and always slept with the light on.
- a) used to be afraid
 - b) was afraid
 - c) had been afraid
 - d) afraided
77. Lucy her seatbelt before the accident happened that's why she was badly hurt.
- a) didn't wear
 - b) wasn't wearing
 - c) hadn't worn
 - d) hadn't been wearing
78. He was taken to the police station because he into a car in front of him.
- a) crashed
 - b) had crashed
 - c) didn't crash
 - d) wasn't crashing
79. Our clothes were wet because we in the rain.
- a) had been walking
 - b) had walked
 - c) were walking
 - d) walked
80. I saw Paul at the airport. He for his brother's plane to arrive from Canada.
- a) had been waiting
 - b) was waiting
 - c) waited
 - d) had waited
81. Everybody was laughing merrily while Harris them a funny story.
- a) told
 - b) had told
 - c) was telling
 - d) had been telling
82. Who in this house before they pulled it down?
- a) was living
 - b) had lived
 - c) lived
 - d) had been living
83. Scarcely out of the window when I saw a flash of light.

- a) had I looked
- b) I was looking
- c) had I been looking
- d) was I looking

84. I had a cup of tea for breakfast because I of coffee.

- a) had run out
- b) ran out
- c) was running out
- d) had been running out

85. Robert didn't answer the phone when Mary called. He a shower and didn't hear the phone ring.

- a) had been taking
- b) was taking
- c) had taken
- d) took

86. Mrs. Robson died in her sleep. Her doctor told me she from a weak heart for some time.

- a) was suffering
- b) had been suffering
- c) suffered
- d) had suffered

FUTURE TENSES

87. I will be back soon. I hope you your translation by the time I come.

- a) will have finished
- b) will finish
- c) will be finishing
- d) will have been finishing

88. By the time you come home you everything I have told you.

- a) will have forgotten
- b) will forget
- c) will be forgetting
- d) have forgotten

89. If I George tomorrow, I will tell him to come and see you.

- a) meet
- b) will meet
- c) am going to meet
- d) will be meeting

90. Who of the dog when you go to America?

- a) will take care

- b) will be taking care
 - c) is taking care
 - d) are going to take care
91. By the time Mother comes home Peter all the ice-cream.
- a) will eat
 - b) will have eaten
 - c) will have been eating
 - d) will be eating
92. It's too late to telephone Tom now. I think I him in the morning.
- a) will call
 - b) am going to call
 - c) will be calling
 - d) will have called
93. By the beginning of next month the firm for four years.
- a) will function
 - b) will have been functioning
 - c) is functioning
 - d) will have functioned
94. their luggage by the time the taxi comes?
- a) will they
 - b) will they have packed
 - c) will they be packing
 - d) they will pack
95. I won't give you a definite answer until I from my bank.
- a) have heard
 - b) hear
 - c) will hear
 - d) will have heard
96. My parents are returning from Italy next Monday at 7 p.m. So this time next Monday I them at the airport.
- a) will meet
 - b) will be meeting
 - c) will have met
 - d) will have been meeting
97. Susan the house before her husband comes home.
- a) won't leave
 - b) won't have been leaving
 - c) won't have left
 - d) won't be leaving
98. The windows in my flat are dirty. I haven't cleaned them yet. I it this Saturday.

- a) will do
- b) will be doing
- c) doing
- d) am going to do

99. I don't know what he thinks about it, but I think I him.

- a) am asking
- b) will have asked
- c) will ask
- d) will be asking

100. They all the problems by the end of the meeting, I am afraid.

- a) won't settle
- b) won't have settled
- c) aren't settling
- d) won't be settling

101. I to a party tomorrow. Would you like to come?

- a) will go
- b) am going
- c) will be going
- d) will have gone

102. My room has been in a mess for days. So tomorrow I it.

- a) will be clean
- b) am going to clean
- c) will have cleaned
- d) cleaning

103. By the first of December this year I here for fifteen years already.

- a) will have been working
- b) will work
- c) will have worked
- d) will be working

104. If you me the truth, I will never speak with you.

- a) won't tell
- b) won't be telling
- c) don't tell
- d) aren't telling

105. Do you think here in a few years' time?

- a) will you still be working
- b) you will still be working
- c) you are still working
- d) will you still work

106. Don't wait for him, he won't come for supper; he late.
- a) will come
 - b) will have come
 - c) is coming
 - d) will be coming
107. I'll come home late tomorrow. I out with my friend.
- a) will be dining
 - b) will have dined
 - c) will have been dining
 - d) am dining
108. John has bought this TV set on credit. He all the money by the first of August.
- a) will pay
 - b) is paying
 - c) will have paid
 - d) will be paying
109. Ask Tom if he in the chess tournament next week.
- a) will take part
 - b) takes part
 - c) will be taking part
 - d) will have taken part
110. I don't know when Professor Johnson to his office, but when he comes, I'll speak to him about it.
- a) comes
 - b) will come
 - c) will have come
 - d) is coming
111. Ted is looking for a job. He is a good worker and I hope that by the end of the month he a good job.
- a) will find
 - b) is going to find
 - c) will have found
 - d) is finding
112. She is in the country now and she there for another week.
- a) will have been staying
 - b) will be staying
 - c) will stay
 - d) will have stayed
113. The house for two hours when the firefighters finally arrive.
- a) is burning

- b) will be burning
 - c) will have burnt
 - d) will have been burning
114. I can't meet you this evening. A friend of mine to see me.
- a) will come
 - b) will have come
 - c) is coming
 - d) comes
115. I don't know his address, but I it for you, if you want it.
- a) will get
 - b) will be getting
 - c) am getting
 - d) will have got
116. Don't worry. I will switch off all the lights in the house when I to bed.
- a) will go
 - b) will have gone
 - c) go
 - d) will be going
117. The dog will wait for his master near the door until his master from work.
- a) gets back
 - b) will get back
 - c) won't get back
 - d) will be getting back
118. Where work after you graduate from the University?
- a) are you going to
 - b) you are going to
 - c) will be you
 - d) you will
119. According to the weather forecast it tomorrow all day long.
- a) will be raining
 - b) will rain
 - c) will have rained
 - d) will have been raining
120. I don't know if he to join us, but if he does, it will change my plans.
- a) will make up his mind
 - b) will have made up his mind
 - c) makes up his mind
 - d) has made up his mind

121. By this time next year Professor Smith on the subject for five years.
- will be lecturing
 - will have been lecturing
 - will lecture
 - will have lectured
122. Jason Russian for two years before he leaves Russia.
- will learn
 - will have been learning
 - will have learnt
 - will be learning
123. It is not clear if the weather for the better.
- changes
 - will change
 - will be changing
 - will have changed
124. I to London tomorrow; I will phone you when I arrive.
- will come
 - am coming
 - will be coming
 - will have come
125. I am reading an English book now. It is so interesting that by the end of the day I reading it.
- am finishing
 - will have finished
 - will be finishing
 - will finish
126. Did you write that letter to Jack? - Oh, I forgot. Thanks for reminding me. I think I it in the evening.
- will have written
 - will have been writing
 - will write
 - am writing
127. I won't leave the house before the postman mail.
- will have brought
 - brings
 - will bring
 - is bringing

PASSIVE AND ACTIVE VOICE

128. The bridge by tomorrow morning.
a) will have been reconstructed
b) is being reconstructed
c) will be reconstructed
129. Everybody by the terrible news yesterday.
a) shocked
b) was shocked
c) is shocking
130. Over 57 million students in American schools which range from kindergartens to high schools.
a) were enrolled
b) are enrolled
c) has been enrolled
131. While we were on holiday, our camera from our hotel room.
a) was stolen
b) has been stolen
c) had been stolen
132. Weekends outdoors by most English people.
a) spend
b) are spended
c) are spent
133. Our plan by the members of the committee.
a) considers
b) is being considered
c) is considered
134. A decision until the next meeting.
a) has not been made
b) will not made
c) will not be made
135. It's a big company. It two hundred people.
a) is employed
b) employs
c) employing
136. A cinema is a place where films
- a) show
b) are shown
c) have been shown
137. Not much about the accident since that time.
a) has said

- b) said
c) has been said
138. This dictionary a week ago.
a) published
b) has published
c) was published
139. He responsible for the accident.
a) is holding
b) was holding
c) was held
140. Robert Burns a lot of wonderful poems.
a) wrote
b) has written
c) was written
141. This house in 1930.
a) built
b) was built
c) has built
142. They this clock now.
a) repair
b) are repairing
c) are being repaired
143. Hundreds of people by the new factory this year.
a) are employed
b) were employed
c) have been employed
144. The five great lakes of the world in Michigan.
a) can find
b) can be found
c) can found
145. I last Friday.
a) arrived
b) was arrived
c) have arrived
146. Many accidents by dangerous driving.
a) caused
b) are caused
c) have been caused

147. This is a large hall. Many parties here.
a) are held
b) are being held
c) has been held
148. The university of Michigan is one of the best universities in the United States and it in Ann Arbor.
a) located
b) location
c) is located
149. Two men tried to sell a painting that
a) was stolen
b) had been stolen
c) had stolen
150. In more than 200 years the USA Constitution 26 times.
a) is amended
b) is being amended
c) has been amended
151. Four people in a train crash.
a) killed
b) have killed
c) have been killed
152. I don't think we must everything tomorrow.
a) finish
b) have finished
c) be finished
153. The book by Hardy.
a) wrote
b) was written
c) was wrote
154. Battle Creek is a hard-working city, where businesses dedicated employees who want to build a good life for their families.
a) found
b) have found
c) have not found
155. Have you heard the news? The President!
a) has shot
b) has been shot
c) shot
156. Tom his key.

- a) has lost
 - b) has been lost
 - c) was lost
157. The room later.
- a) will clean
 - b) will be cleaned
 - c) has been cleaned
158. The secretary to her new boss yesterday.
- a) introduced
 - b) was introduced
 - c) is introduced
159. A famous architect the bridge.
- a) was built
 - b) built
 - c) have built
160. This situation is serious. Something must before it's too late.
- a) do
 - b) be done
 - c) have done
161. The books must by 12 December.
- a) be returned
 - b) have returned
 - c) will be returned
162. The house by a pop star.
- a) bought
 - b) was bought
 - c) have bought
163. He the girl's name now.
- a) remembers
 - b) is remembered
 - c) has remembered
164. Over 57 million students in American schools which range from kindergartens to high schools.
- a) were enrolled
 - b) are enrolled
 - c) has been enrolled
165. When I came to the party, John home.

- a) had already been gone
 - b) had already gone
 - c) was gone
166. Detroit as the first capital city of Michigan, but now Lansing is the capital city of Michigan.
- a) chosen
 - b) was chosen
 - c) have been chosen
167. The Earth's surface mostly with water.
- a) is ... covered
 - b) was ... covered
 - c) has ... been covered
168. Local police the bank robber.
- a) have been arrested
 - b) have arrested
 - c) was arrested
169. A dog by the small red car.
- a) was hitting
 - b) was hit
 - c) is hitting
170. When the manager arrived, the problem
- a) had already been solved
 - b) had already solved
 - c) had solved
171. A new book by that company next year.
- a) will publish
 - b) will be published
 - c) is publishing
172. Detroit Motown in the past.
- a) was called
 - b) is called
 - c) called
173. Mr. Green at the University since 1989.
- a) is teaching
 - b) has been teaching
 - c) has been taught

174. Let's get together tonight. I want to talk about a new business.
a) opening
b) open
c) to open
175. Much depends your making a decision at the right time.
a) on
b) at
c) about
176. Don't be afraid into the swimming pool; it's quite deep.
a) of diving
b) to dive
c) dive
177. I am not at all sure if Arthur is really interested the truth.
a) in learning
b) to learn
c) learn
178. Peter, did you remember the door? You are so absent-minded.
a) to lock
b) locking
c) lock
179. washing up, she dropped a plate and nearly broke it.
a) while
b) without
c) by
180. Len was looking out of the window listening to what his wife was saying.
a) instead of
b) through
c) by
181. Helen seemed genuinely pleased seeing me.
a) with
b) at
c) on
182. The comedy was hilarious, but somehow I didn't feel like
a) laugh
b) laughing
c) to laugh
183. The teacher had to stop several times the rule because she saw that it was difficult for the children to understand it.
a) explaining

- b) to explain
c) explain
184. I believe I will still have an opportunity of you to my school buddies.
a) introducing
b) to introduce
c) being introduced
185. I know it's my fault. I'd like to beg your pardon letting you down.
a) by
b) for
c) on
186. David found a small frog walking near the pond in his garden.
a) by
b) without
c) while
187. I would like you and some of my other friends for dinner some time.
a) invite
b) inviting
c) to invite
188. We can't help knowledgeable and industrious people.
a) to admire
b) admiring
c) being admired
189. Sheila is very upset. She isn't used being treated like that.
a) on
b) to
c) in
190. Adam offered for me tonight because he saw that I felt awful.
a) working
b) work
c) to work
191. She was a motherly soul. She asked me to come in and insisted my taking a cup of tea with the family.
a) in
b) on
c) at
192. I enjoy making practical jokes about people, but I hate fun of.
a) being made
b) to make
c) making

193. Anne was able to keep the kids still telling them an interesting story.
a) by
b) on
c) instead of
194. Where do you and your friends plan for the next summer vacations?
a) go
b) going
c) to go
195. Mind your manners! You should wash your hands sitting down to dinner.
a) on
b) while
c) before
196. If I were you, I'd think twice accepting their invitation. There is something fishy about it.
a) before
b) through
c) under
197. He was suspected concealing important information from the police.
a) of
b) in
c) at
198. I don't like to - and that, exactly, is what you are trying to do.
a) to be lied
b) be lied
c) being lied
199. I don't approve of your behavior. You'd better stop with everybody.
a) to quarrel
b) quarreling
c) quarrel
200. Your reproach is not fair. I am surprised your having said this.
a) of
b) on
c) at
201. Don't switch off the light. The child is afraid in the dark.
a) of sleeping
b) to sleep
c) sleep

202. The conference closed discussing about a dozen reports.
a) by
b) after
c) before
203. George has a Newfoundland dog, Strickland by name, and he is responsible it twice a day.
a) for walking
b) walk
c) to walk
204. Ben asked to excuse him not being able to get in touch with me.
a) on
b) while
c) for
205. He was suspected concealing important information from the police.
a) of
b) in
c) at
206. Agatha, would you mind this letter on your way home?
a) to mail
b) mailing
c) being mailed
207. I believe I will still have an opportunity of you to my school buddies.
a) introducing
b) to introduce
c) being introduced
208. It started to drizzle and we hoped it would cease soon, but stopping the rain increased.
a) for
b) instead of
c) by
209. Janet was a wonderful dancer. I couldn't help
a) being impressed
b) to be impressed
c) to impress
210. I am sorry I have forgotten you my textbook. Can I have it back?
a) lending
b) lend
c) to lend

211. Alice explained to us that the flower shop down the road.
a) was situated
b) is situated
c) had been situated
212. Mary warned his parents that home late that night.
a) she would come
b) came
c) had come
213. Jerry believed that Sally the book since Monday, but she had read only fifty pages so far.
a) had been reading
b) had read
c) was reading
214. The librarian didn't think the students their books to the library by the following week yet.
a) would take
b) would have taken
c) took
215. Did you say very early the following morning?
a) you would have to get up
b) would you have to get up
c) will you have to get up
216. They explained to us that the Local History museum, which was usually open every Sunday, that day.
a) was closed
b) was being closed
c) had been closed
217. She explained that she me her book; she should take it back to the library the next day.
a) can't give
b) couldn't give
c) is not able to give
218. She asked me about my schedule for the next week and I answered that I it yet.
a) hadn't known
b) didn't know
c) wouldn't know
219. In my interview I asked Celia Young why another romantic novel.
a) she had written

- b) had she written
c) she wrote
220. Cindy was not sure if the delegation or not, and she didn't know whom to ask about it.
a) arrived
b) was arriving
c) had arrived
221. Jerry said that by the end of the year he in his new house for four years.
a) would have been living
b) would be living
c) would live
222. The mother reminded me that I to feed the dog and take him out for a walk.
a) shouldn't forget
b) don't have to forget
c) not to forget
223. Kelly told me that while she had been eating her sandwiches at the station bar two strangers
a) had come in
b) came in
c) would come in
224. Seeing that I was nervous, Sue advised me for the answer till the following day.
a) must wait
b) to wait
c) would wait
225. Kay said that she usually bought her clothes at random, and as a result she any decent things to wear.
a) hasn't
b) didn't have
c) doesn't have
226. Lora wondered if in town for the rest of the summer; she wanted him to go to the country with her.
a) her cousin was going to stay
b) was her cousin going to stay
c) her cousin is going to stay
227. The personnel manager was interested to quit my present job.
a) why had I decided
b) why I had decided
c) why I decided

228. Alice told me that coat because it wasn't long enough.
a) bought
b) to buy
c) not to buy
229. Sam asked Romeo what with himself the entire Saturday.
a) would he be doing
b) would be he doing
c) he would be doing
230. Jerry said that by the end of the year he in his new house for four years.
a) would have been living
b) would be living
c) would live
231. Julia said that she hard for the past few weeks and was very tired.
a) had been working
b) was working
c) worked
232. The policeman warned us that the street against the red light.
a) we mustn't cross
b) mustn't we cross
c) we don't have to cross
233. I thought you said Jack you when he got back from his trip to the mountains.
a) ought to phone
b) would phone
c) phoned
234. Mrs. Smith told me that it had not been raining when lightning the tree in her garden.
a) had struck
b) struck
c) should be striking
235. Tom said that he had been late for work that morning, and he added that he before.
a) had never been late
b) was never late
c) never had been late
236. Mark told Nancy that he his dog at last, and the worried expression began to disappear from his face.
a) had found
b) found
c) must find

237. David told his friend that his bicycle whenever he liked.
a) might he use
b) he might use
c) he had used
238. Len was mistaken when he said that Marion to her new flat the following month.
a) would have moved
b) would be moving
c) moved
239. George was worried if enough time to finish his report for the conference.
a) would he have
b) he would have
c) will have
240. The doctor told me to stay in bed for a few days otherwise complications
a) might set in
b) had to set in
c) could set in
241. Ann told me that she them to arrive so soon and was very much surprised when they had.
a) didn't expect
b) hadn't expected
c) doesn't expect
242. Wanda complained to me that the children very naughty that evening.
a) were
b) had been
c) was
243. I wondered how many people to the parents' meeting the day before.
a) would come
b) came
c) had come

THE INFINITIVE

244. Look at the children! They are laughing. They seem the film.
a) to enjoy
b) to be enjoying
c) to have enjoyed
d) to have been enjoying
245. Jane ought to two foreign languages. Why wasn't she, I wonder?
a) have taught
b) teach

- c) have been taught
d) be teaching
246. My younger brother hates to read; he prefers to.
a) to read
b) to be reading
c) to be read
d) to have read
247. I was sorry as I couldn't finish my conversation with Frieda.
a) to be disturbed
b) to have been disturbed
c) to disturb
d) to have disturbed
248. The only way to get the best of an argument is it.
a) to be avoiding
b) to have avoided
c) to have been avoiding
d) to avoid
249. Sheila scrubbed and cleaned the little house look nice.
a) to make
b) to be making
c) to have made
d) to have been making
250. Diplomacy is and say the nastiest things in the nicest way.
a) to do
b) to be doing
c) to have been doing
d) to have done
251. They must have taught him a lesson. It ought to long ago.
a) be done
b) have been done
c) do
d) have done
252. Anna tried two birds with one stone.
a) to kill
b) to have killed
c) to be killing
d) to have been killed
253. It is not enough to have a good mind; the main thing is it.
a) to be using
b) to use

- c) to have used
d) to have been using
254. A great mistake that you can make in life is you are always right.
a) to have thought
b) to think
c) to be thinking
d) to have been thinking
255. It was nice of you me your Grammar book. Without it I would have been lost.
a) to lend
b) to be lending
c) to have lent
d) to be lent
256. This work is easy; it may by a child, if you ask me.
a) be doing
b) be done
c) have done
d) have been done
257. No words can describe the fascination of the place. It must
a) see
b) be seen
c) have seen
d) have been seen
258. This dress looks so old and worn out. It seems ages ago.
a) to make
b) to be made
c) to have been made
d) to have made
259. Everything comes to him who knows how
a) to have waited
b) to be waiting
c) to have been waiting
d) to wait
260. You warned me to stay away from Robert. I am sorry not your advice.
a) to have followed
b) to be following
c) to follow
d) to have been following
261. I am glad to stay with them in their country-house.
a) to invite
b) to be invited

- c) to have invited
d) to have been invited
262. To be the gainer you are yourself; to be happy you are to forget yourself.
a) to be losing
b) to lose
c) to have lost
d) to have been losing
263. Tom had an accident because he had exceeded speed limit. He shouldn't so fast.
a) drive
b) be driving
c) have driven
d) have been driving
264. Greg's wife gave him a long list of things at the supermarket.
a) to buy
b) to be bought
c) to have been bought
d) to have bought
265. She was horrified at herself. To have asked his name, to have been told his name and it!
a) to forget
b) to be forgotten
c) to have forgotten
d) to have been forgotten
266. Good-bye! I am so pleased you. – The pleasure is mine.
a) to meet
b) to be meeting
c) to have been meeting
d) to have met
267. That woman is still sitting. She seems over an hour.
a) to wait
b) to be waiting
c) to have been waiting
d) to have waited
268. He suddenly awoke from his trance; there was a decision
a) to be made
b) to make
c) to have made
d) to have been made
269. Library books mustn't for more than two weeks.
a) keep
b) be kept

- c) be keeping
d) have kept
270. I am awfully sorry you in this stupid way.
a) to bother
b) to be bothering
c) to have bothered
d) to be bothered
271. A great mistake that you can make in life is you are always right.
a) to have thought
b) to think
c) to be thinking
d) to have been thinking
272. Don't disturb her. She went to bed very late. She may still
a) sleep
b) be sleeping
c) have been sleeping
d) have slept
273. Can anybody me how to use a computer?
a) show
b) be showing
c) have shown
d) be shown
274. Jack is in his garage. He must his car.
a) be repairing
b) have been repairing
c) repair
d) have repaired
275. I meant a job interview for you, I am sorry I couldn't.
a) to have arranged
b) to arrange
c) to have been arranged
d) to be arranged
276. There was nothing , but to wait for the next train which was due at six.
a) to do
b) to be done
c) to be doing
d) to have been doing
277. I hoped you by phone, but I couldn't. Why didn't you pick up the receiver?
a) to reach
b) to have reached

- c) to be reaching
d) to have been reaching
278. Sheila scrubbed and cleaned the little house look nice.
a) to make
b) to be making
c) to have made
d) to have been making
279. It would certainly be much better not to him at all.
a) to speak
b) to be speaking
c) to have spoken
d) to have been speaking
280. John is very proud. He is not the one about.
a) to order
b) to be ordered
c) to have ordered
d) to have been ordered
281. Judging from the books and papers on his desk he must since they left him in the morning.
a) be working
b) work
c) have worked
d) have been working
282. The meeting is put off till next Friday. I meant you about it, but I forgot. I am sorry.
a) to warn
b) to be warning
c) to have warned
d) to have been warning
283. It is difficult a friend who knows all about you and still likes you.
a) to find
b) to have found
c) to be finding
d) to have been finding
284. It is not hard decisions when you know what your values are.
a) to be making
b) to have made
c) to make
d) to be made
285. It's better to have loved and lost than never at all.

- a) to love
- b) to have loved
- c) to be loved
- d) to have been loved

286. Jenny seemed no attention to what was going on around her.

- a) to pay
- b) to be paying
- c) to have paid
- d) to have been paying

287. Modern art is when you buy a picture a hole in the wall – and decide that the hole looks better.

- a) to cover
- b) to be covering
- c) to have covered
- d) to have been covering

288. My friend Marion is coming from Chile. I am sorry not about it earlier.

- a) to tell
- b) to be told
- c) to have been told
- d) to have told

289. Don't interrupt him when he is working. He hates

- a) to disturb
- b) to be disturbing
- c) to be disturbed
- d) to have been disturbed

290. I was very upset and I didn't know whom to for advice.

- a) to turn
- b) to be turning
- c) to have turned
- d) to have been turned

291. I didn't want to join the dispute, so I pretended

- a) to read
- b) to be reading
- c) to have read
- d) to have been reading

Відповіді для самоконтролю

1) d; 2) b; 3) c; 4) a; 5) a; 6) b; 7) a; 8) a; 9) b; 10) d; 11) d; 12) b; 13) c; 14) b; 15) c; 16) c; 17) d; 18) b; 19) a; 20) a; 21) a; 22) c; 23) d; 24) a; 25) a; 26) a; 27) d; 28) a; 29) b; 30) c; 31) a; 32) b; 33) a; 34) d; 35) a; 36) c; 37) a; 38) b; 39) c; 40) a; 41) c; 42) c; 43) a; 44) b; 45) a; 46) b; 47) b; 48) b; 49) b; 50) c; 51) a; 52) d; 53) c; 54) d; 55) a; 56) c; 57) b; 58) c; 59) c; 60) b; 61) c; 62) c; 63) b; 64) a; 65) b; 66) c; 67) c; 68) c; 69) b;

70) d; 71) a; 72) a; 73) c; 74) b; 75) b; 76) a; 77) c; 78) b; 79) a; 80) b; 81) c; 82) d; 83) a; 84) a; 85) b; 86) d; 87) a; 88) a; 89) a; 90) a; 91) b; 92) a; 93) b; 94) b; 95) b; 96) b; 97) a; 98) d; 99) c; 100) b; 101) b; 102) b; 103) a; 104) c; 105) b; 106) a; 107) d; 108) c; 109) a; 110) b; 111) c; 112) b; 113) d; 114) c; 115) a; 116) c; 117) a; 118) a; 119) b; 120) a; 121) b; 122) b; 123) b; 124) b; 125) b; 126) c; 127) b; 128) a; 129) b; 130) b; 131) a; 132) c; 133) b; 134) c; 135) b; 136) b; 137) c; 138) c; 139) c; 140) a; 141) b; 142) b; 143) c; 144) b; 145) a; 146) b; 147) a; 148) c; 149) b; 150) c; 151) c; 152) a; 153) b; 154) a; 155) b; 156) a; 157) b; 158) b; 159) b; 160) b; 161) a; 162) b; 163) a; 164) b; 165) b; 166) b; 167) a; 168) b; 169) b; 170) a; 171) b; 172) a; 173) b; 174) a; 175) a; 176) a; 177) a; 178) a; 179) a; 180) a; 181) b; 182) b; 183) b; 184) a; 185) b; 186) c; 187) c; 188) b; 189) b; 190) c; 191) b; 192) a; 193) a; 194) c; 195) c; 196) a; 197) a; 198) c; 199) b; 200) c; 201) a; 202) b; 203) a; 204) c; 205) a; 206) b; 207) a; 208) b; 209) a; 210) a; 211) a; 212) a; 213) a; 214) b; 215) a; 216) a; 217) b; 218) b; 219) a; 220) c; 221) a; 222) a; 223) a; 224) b; 225) b; 226) a; 227) b; 228) c; 229) c; 230) a; 231) a; 232) a; 233) b; 234) a; 235) a; 236) a; 237) b; 238) b; 239) b; 240) a; 241) b; 242) b; 243) c; 244) b; 245) c; 246) c; 247) b; 248) d; 249) a; 250) a; 251) b; 252) a; 253) b; 254) c; 255) c; 256) b; 257) b; 258) c; 259) d; 260) a; 261) d; 262) b; 263) d; 264) b; 265) c; 266) d; 267) c; 268) a; 269) b; 270) c; 271) c; 272) b; 273) a; 274) a; 275) a; 276) b; 277) b; 278) a; 279) a; 280) b; 281) d; 282) c; 283) a; 284) c; 285) b; 286) b; 287) a; 288) c; 289) c; 290) a; 291) b.

ГРАМАТИЧНИЙ КОМЕНТАР

THE PRESENT SIMPLE TENSE

(ТЕПЕРІШНІЙ ПРОСТИЙ ЧАС)

Present Simple – один з часових аспектів дієслова, що вживається для

вираження дії, яка відбувається в теперішньому часі. Теперішній час передбачає не лише момент мовлення, але й більш тривалий проміжок часу, що включає момент мовлення. Дія, що відбувається в момент мовлення, порівняно рідко позначається Present Simple. Для вираження такої дії в англійській мові є інший аспект теперішнього часу.

Стверджувальна особова форма дієслова в Present Simple в усіх особах однини й множини, крім третьої особи однини, збігається з інфінітивом (неозначеною формою дієслова) без частки **to**:

<i>I understand.</i>	Я розумію.
<i>We understand.</i>	Ми розуміємо.
<i>You understand.</i>	Ви розумієте (Ти розумієш).
<i>They understand.</i>	Вони розуміють.

У третій особі однини в Present Simple до інфінітива (без частки **to**) додається закінчення **-s** або **-es**:

to feel <i>відчувати</i>	he feels
to study <i>вивчати, вчитися</i>	he studies
to wish <i>бажати</i>	he wishes.

Загальні запитання в Present Simple починаються з допоміжного дієслова **to do**, після якого стоїть підмет, а потім інфінітив смислового дієслова без частки **to**.

Do I understand?	Do we understand?
Does he understand?	Do you understand?
Does she understand?	Do they understand?
Does it work?	

Заперечні речення в Present Simple утворюються з допоміжного дієслова **to do**, заперечної частки **not** та інфінітива смислового дієслова без частки **to**:

I do not speak German.	You do not speak German.
She does not speak German.	We do not speak German.

В усному мовленні замість **do not** і **does not** звичайно вживаються скорочені форми **don't** і **doesn't**:

He doesn't recognize me.	Він не впізнає мене.

PRESENT SIMPLE ДІЄСЛІВ **TO BE**, **TO HAVE**

Дієслово **to be** *бути* широко вживається і як повнозначне дієслово, і як допоміжне для утворення різних аспектно-часових особових форм інших дієслів.

У Present Simple воно відмінюється не за загальним правилом:

I am
He is
She is
It is

We are
You are
They are

В Present Simple дієслово **to be** має особові форми без допоміжного дієслова **to do** у питальних та заперечних реченнях.

У питальному реченні дієслово **to be** ставиться перед підметом:

Are you an accountant?

Ви бухгалтер?

Is she in the headquarter?

Вона у штаб-квартирі?

У заперечному реченні після дієслова **to be** ставиться частка **not**:

She is **not** an auditor.

Вона не аудитор.

They are **not** expensive.

Вони недорогі.

Дієслово **to have** теж вживається і як повнозначне, і як допоміжне дієслово.

Як допоміжне воно слугує для утворення аспектно-часових груп інших дієслів. У Present Simple дієслово **to have** відмінюється так:

I have
He has
She has
It has

We have
You have
They have

Питальна й заперечна особові форми Present Simple дієслова **to have** утворюються шляхом додавання допоміжного дієслова **to do**.

ВЖИВАННЯ PRESENT SIMPLE

1. Present Simple вживається для вираження повторюваної дії стосовно теперішнього часу:

As a rule, cheap imports *lead* to greater competition. Як правило, дешевий імпорт веде до більшої конкуренції.

Every month James *writes* articles about new investment opportunities. Кожного місяця Джеймс пише статті про нові інвестиційні можливості.

2. Present Simple вживається для вираження дії, яка характеризує підмет постійно або протягом теперішнього періоду часу:

Our new computer system *works* very efficiently. Наша нова комп'ютерна система працює дуже ефективно.

He *speaks* both French and English fluently. Він розмовляє і французькою, і англійською вільно.

The customer *is* always right. Клієнт завжди правий.

3. Present Simple вживається для вираження дії або стану, які не обмежені якимись часовими рамками і відбуваються незалежно від волі людини:

Sugar *dissolves* in water.

Цукор розчиняється у воді.

4. Present Simple вживається для вираження низки послідовних подій (інструкції, спортивні коментарі, авторські ремарки в сценаріях і п'єсах):

Now I *peel* the apples, *slice* them and *put* into the dish. Then I *whip* the cream until thick and *pour* it over the apples.

Зараз я чищу яблука, нарізаю їх та кладу їх у миску. Потім збиваю сметану і виливаю її на яблука.

5. Present Simple вживається для вираження дії, яка відбувається в момент мовлення:

а) з дієсловами, що не вживаються у формі Continuous: **to see, to know, to hear, to feel, to like, to hate, to love, to understand**:

I *don't understand* it.

Я не розумію цього.

At the moment we are carrying out a survey to find out what sort of after-sales service our customers *want*.

Наразі ми проводимо обстеження для того, щоб виявити, який вид обслуговування після купівлі-продажу бажають наші покупці.

б) якщо той, хто говорить, лише констатує факт, а не передає дію як процес, що триває:

«I give up», she said. «You leave me no choice».

«Я здаюся», – сказала вона. – «Ти не залишаєш мені вибору».

6. Present Simple вживається для вираження майбутньої дії в підрядних реченнях часу та умов, які вводяться сполучниками **when** коли; **after** після того як; **before** перш ніж, перед тим як; **till, until** поки; **as soon as** як тільки; **if** якщо; **unless** якщо не та ін.:

If the government *raises* taxes consumer spending will fall.

Якщо уряд підвищує податки, покупна спроможність покупців зменшується.

The banks will support us **as long as** the company *is* profitable.

Банки будуть підтримувати нас, доки наша компанія буде прибутковою.

7. Present Simple вживається для вираження майбутньої дії згідно з

програмою або з розкладом (здебільшого з дієсловами, що означають рух: **to go** *іти, їхати*; **to come** *приходити, прибувати*; **to leave** *від'їжджати*; **to start** *вирушати*; **to arrive** *прибувати* та ін.). У таких реченнях звичайно вживаються обставинні слова, що вказують на час дії.

There *are* two flights to Tokyo next Thursday. There *is* a JAL flight that *leaves* Heathrow at 20.30 and *gets in* at 06.20, and there *is* a British Airways flight that *departs* at 22.00 and *arrives* at 08.50.

Є два рейси на Токіо наступного четверга. Рейс JAL, який вирушить з Хітроу о 20.30 і прибуде о 6.20, і рейс British Airways, який вилетить о 22.00 і прибуде о 8.50.

8. Present Simple вживається у зв'язній розповіді для вираження дії або ряду послідовних дій у минулому. Таке вживання Present Simple поживавлює розповідь, події ніби відбуваються в момент мовлення:

All of a sudden, one evening *comes* Emily from her work and him with her. ...And here suddenly I saw the man I had been looking for. I *try* to stop him but he *rushes* downstairs and *disappears* in the street.

Раптом одного вечора приходить Емілія з роботи і він з нею. ...І тут раптом я побачив людину, яку шукав. Я намагаюсь зупинити його, але він кидається вниз по сходах і зникає на вулиці.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В PRESENT SIMPLE							
стверджувальна		заперечна			питальна		
I	V	I	<i>do not</i>	V	<i>Do</i>	I	V?
he	V + s	he	<i>does not</i>	V	<i>Does</i>	he	V?
she	V + s	she	<i>does not</i>	V	<i>Does</i>	she	V?
it	V + s	it	<i>does not</i>	V	<i>Does</i>	it	V?
we	V	we	<i>do not</i>	V	<i>Do</i>	we	V?
you	V	you	<i>do not</i>	V	<i>Do</i>	you	V?
they	V	they	<i>do not</i>	V	<i>Do</i>	they	V?

THE PRESENT CONTINUOUS TENSE (ТЕПЕРІШНІЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС)

Present Continuous утворюється з допоміжного дієслова **to be** в Present

Simple та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) смислового дієслова. Present Participle утворюється додаванням закінчення **-ing** до інфінітива основного дієслова без частки **to**.

She is writing a business letter at the moment. Вона зараз пише ділового листа.

You are speaking too fast. Ви розмовляєте занадто швидко.

У питальному реченні допоміжне дієслово ставиться перед підметом:

Is she having a meeting with the auditors? Зараз у неї зустріч з аудитором?

Are you making a training video for British Telecom at the moment? У даний момент ви знімаєте навчальний фільм для ВТ?

Who are you writing to? Кому ви зараз пишете?

У заперечному реченні вживається частка **not** після допоміжного дієслова:

The photocopier is not working. Фотокопіювальний апарат зараз не працює.

У питально-заперечних реченнях допоміжне дієслово ставиться перед підметом, а частка **not** – після підмета:

Are cars not becoming more reliable? Хіба автомобілі не стають надійнішими?

В усному мовленні замість **is not** і **are not** вживаються скорочені форми **isn't** і **aren't**:

Prices aren't going down. Ціни не знижуються.

The political situation isn't getting better. Політична ситуація не покращується.

ВЖИВАННЯ PRESENT CONTINUOUS

1. Present Continuous вживається для вираження дії, що відбувається в момент мовлення:

I'm afraid Mr. Jackson's not available at the moment. He is talking to a customer on the other phone. Побоююсь, що пан Джексон недоступний наразі. Він розмовляє з клієнтом по іншому телефону.

2. Present Continuous вживається для вираження тривалої дії, що відбувається в певний період теперішнього часу, хоч і не обов'язково в момент

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В *PRESENT CONTINUOUS*

стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>am</i>	V + ing	I	<i>am not</i>	V + ing	<i>Am</i>	I	V + ing?
he	<i>is</i>	V + ing	he	<i>is not</i>	V + ing	<i>Is</i>	he	V + ing?
she	<i>is</i>	V + ing	she	<i>is not</i>	V + ing	<i>Is</i>	she	V + ing?
it	<i>is</i>	V + ing	it	<i>is not</i>	V + ing	<i>Is</i>	it	V + ing?
we	<i>are</i>	V + ing	we	<i>are not</i>	V + ing	<i>Are</i>	we	V + ing?
you	<i>are</i>	V + ing	you	<i>are not</i>	V + ing	<i>Are</i>	you	V + ing?
they	<i>are</i>	V + ing	they	<i>are not</i>	V + ing	<i>Are</i>	they	V + ing?

мовлення.

Reuters Holding is a financial group. It *is currently developing* a new television service for the UK. Reuters Holding є фінансовою групою. Вона тепер розвиває нову телевізійну службу для Великобританії.

3. Present Continuous вживається для вираження тривалої дії, що відбувається одночасно з іншою дією, яка належить до теперішнього часу:

Could you help me? I *am trying* to translate this letter from Spanish client and I don't know what this word means. Чи не могли б ви мені допомогти? Я намагаюсь перекласти цей лист від іспанського клієнта і я не знаю, що означає це слово.

4. Present Continuous вживається для вираження запланованої майбутньої дії, яка стосується особистих планів. У цьому разі вживаються обставини часу:

I'm seeing the accountants on Friday afternoon. Я зустрічаюсь з бухгалтерами у п'ятницю вдень.

THE PRESENT PERFECT CONTINUOUS TENSE (ТЕПЕРІШНІЙ ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛИЙ ЧАС)

Present Perfect Continuous утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** в Present Perfect та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) основного дієслова.

Present Participle утворюється додаванням закінчення **-ing** до інфінітива основного дієслова без частки **to**.

She *has been writing* business letters for 2 years. Вона пише ділові листи вже два роки.

You *have been working* since 8 o'clock Ви працюєте з восьмої години ранку.
in the morning.

У питальному реченні допоміжне дієслово **have / has** ставиться перед підметом:

Has she been having a meeting with the Вона зустрічається з аудитором вже
auditors for 2 days? два дні?

Who *have you been writing* to since 10 Кому ви пишете з десятої години?
o'clock?

У заперечному реченні вживається частка **not** після допоміжного дієслова:
The photocopier has not been working Фотокопіювальний апарат не працює
for 5 days. вже п'ять днів.

У питально - заперечних реченнях допоміжне дієслово ставиться перед підметом, а частка **not** - після підмета:

Have they not been manufacturing this Хіба вони не виробляють цей продукт
product for 3 years yet? вже три роки?

В усному мовленні замість **has not** і **have not** вживаються здебільшого скорочені форми **hasn't** і **haven't**.

ВЖИВАННЯ PRESENT PERFECT CONTINUOUS

Present Perfect Continuous не має аналогів в українській мові і може перекладатися формою як теперішнього, так і минулого часу.

1. Present Perfect Continuous вживається для вираження тривалої дії, що почалася в минулому і відбувається в момент мовлення:

I *have been watching* TV since Я дивлюся телевізор з п'ятої години.
5 o'clock.

He *has been talking* to a customer on the Він розмовляє з клієнтом по іншому
other phone for nearly 10 minutes. телефону вже хвилин десять.

2. Present Perfect Continuous вживається для вираження тривалої, повторюваної дії, що відбувається в теперішній період часу (в широкому розумінні, не обов'язково в момент мовлення).

I *have been having* driving lessons for Я беру уроки водійства вже шість
six months. місяців.

3. Present Perfect Continuous вживається для вираження тривалої дії, що почалася в минулому, тривала деякий час і закінчилася безпосередньо на момент мовлення:

He is out of breath. He *has been running* fast. Він захекався. Він швидко біг.

4. Present Perfect Continuous вживається з такими словами, що виражають тривалість дії, як: *since, for*.

You *have been working* **since** 8 o'clock in the morning. Ви працюєте з восьмої години ранку.

He has been talking to a customer on the other phone **for** nearly 10 minutes. Він розмовляє з клієнтом по іншому телефону вже хвилин десять.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В <i>PRESENT PERFECT CONTINUOUS</i>								
стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>have</i>	<i>been</i> V + ing	I	<i>have</i> <i>not</i>	<i>been</i> V + ing	<i>Have</i>	I	<i>been</i> V + ing?
he	<i>has</i>	<i>been</i> V + ing	he	<i>has not</i>	<i>been</i> V + ing	<i>Has</i>	he	<i>been</i> V + ing?
she	<i>has</i>	<i>been</i> V + ing	she	<i>has not</i>	<i>been</i> V + ing	<i>Has</i>	she	<i>been</i> V + ing?
it	<i>has</i>	<i>been</i> V + ing	it	<i>has not</i>	<i>been</i> V + ing	<i>Has</i>	it	<i>been</i> V + ing?
we	<i>have</i>	<i>been</i> V + ing	we	<i>have</i> <i>not</i>	<i>been</i> V + ing	<i>Have</i>	we	<i>been</i> V + ing?
you	<i>have</i>	<i>been</i> V + ing	you	<i>have</i> <i>not</i>	<i>been</i> V + ing	<i>Have</i>	you	<i>been</i> V + ing?
they	<i>have</i>	<i>been</i> V + ing	they	<i>have</i> <i>not</i>	<i>been</i> V + ing	<i>Have</i>	they	<i>been</i> V + ing?

THE PRESENT PERFECT TENSE (ТЕПЕРІШНІЙ ПЕРФЕКТНИЙ ЧАС)

Present Perfect утворюється за допомогою допоміжного дієслова **have** у Present Simple та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова.

Past Participle правильних дієслів утворюється доданням до інфінітива закінчення **-ed**, тобто за формою Past Participle правильних дієслів не відрізняється від Past Simple. Past Participle неправильних дієслів необхідно запам'ятати:

to play – played
to stop – stopped

to write – written
to begin – begun

У питальному реченні допоміжне дієслово ставиться перед підметом:

Have you ever met them here? Ви коли-небудь зустрічали їх тут?

У заперечному реченні вживається частка **not** після допоміжного дієслова:

I am sorry I **have not** written before but Мені шкода, що не написав раніше, я
I have been very busy lately as my був дуже зайнятий останнім часом,
assistant has been away. оскільки мій помічник у від'їзді.

У питально-заперечній формі допоміжне дієслово ставиться перед підметом, а частка **not** – після підмета:

Why **have you not** told me about that Чому ти не розповів мені про той
contract? контракт?

ВЖИВАННЯ PRESENT PERFECT

1. Present Perfect вживається для вираження дії, яка відбулась до моменту мовлення, і той, хто говорить, має на увазі результат цієї минулої дії, її важливість на момент мовлення:

I have given your report to the MD. Я віддав твій звіт директорові (*звіт зараз у директора*).

Час дії, вираженої дієсловом у Present Perfect, здебільшого не зазначається, тому що у центрі уваги результат дії, а не час її перебігу:

The recession has been very sever. Спад є вже дуже сильним.
We have not automated all the Ми не автоматизували всі виробничі
production lines. лінії.
Has the dollar fallen? Долар вже впав?
We've carefully considered the report, Ми уважно розглянули звіт, який ви
which you sent us on 26 April, and have відправили до нас 26 квітня, і
decided to take the following action. вирішили вчинити такі дії.
I've always wanted to work in Я завжди хотів займатися
management. менеджментом.

2. Present Perfect завжди вживається у випадках, коли на момент розмови є результат минулої дії. Для того, щоб вказати на результат, разом з Present Perfect завжди використовуються такі слова, як: **just** (щойно), **already** (вже), **yet** (ще не).

Але навіть якщо вони не присутні у реченні, їх завжди можна подумки підставити і вони повинні органічно вписатися, не порушуючи логіки мислення щодо вказівки на результат.

I *have* (**already**) *written* my article. Here Я (вже) написав свою статтю. Ось it is. вона.

Jack isn't here. He *has* (**just**) *left*. Джека тут немає. Він (щойно) пішов.

Mike *has not submitted* his thesis (**yet**) Майк (ще) не подав свою дипломну роботу (*Тобто результат є, але він негативний*).

3. Present Perfect вживається також у реченнях з обставинами часу:

а) що означають період часу, який почався в минулому і тривав до моменту мовлення: **up to now**, **up to the present** до цього часу; **lately** нещодавно, за останній час; **recently** останнім часом; **so far** до цього часу; **since** відтоді.

This has been an excellent year so far, Досі це був чудовий рік, і ми вже and we have already reached most of our досягли більшості наших запланова- sales targets. них рівнів продаж.

Our market share has increased by 11% Наша ринкова частка зросла на 11% since we started advertising on TV. відтоді, як ми почали рекламну компанію на телебаченні.

There have been many changes recently. Нещодавно відбулося багато змін. We haven't had any orders from them Останнім часом ми не мали ніяких lately. замовлень від них.

б) що означають період часу, який ще не закінчився: **today** сьогодні, **this week** цього тижня, **this month** цього місяця, **this year** цього року, **this morning** сьогодні вранці та ін.:

This month we have received a lot of У цьому місяці ми одержали багато complaints about late deliveries. скарг на пізню доставку.

It is 10.000 a.m. Has the post come this 10-та година ранку. Пошта була цього morning? ранку?

4. Present Perfect вживається також у реченнях з прислівниками неозначеного часу і частотності: **ever** коли-небудь, **never** ніколи, **often** часто, **seldom** рідко, **already** вже, **just** щойно:

I have never been hurt by anything I didn't say.	Я ніколи не мав неприємностей після того, що б я не казав.
She has just gone out.	Вона тільки-що вийшла.
He has just started a new job.	Він тільки-що почав нову роботу.

Present Perfect **не вживається** з обставинними словами та словосполученнями, які уточнюють час минулої дії, наприклад: **yesterday** *вчора*, **the day before yesterday** *позавчора*, **last week (month, year)** *минулого тижня (місяця, року)*, **an hour ago** *годину тому*, **two days ago** *два дні тому*, **on Monday** *у понеділок*, **in July** *у липні*, **in 1945** *у 1945 році* тощо, а також у запитаннях з питальним словом **when**. З такими обставинами часу вживається Past Simple:

They installed new equipment two month ago.	Вони встановили нове обладнання два місяці тому.
We paid for them in November.	Ми заплатили їм у листопаді.
When did they set up the company?	Коли вони заснували компанію?

5. У підрядних реченнях часу й умови Present Perfect вживається для вираження дії, що закінчилась до певного моменту в майбутньому і перекладається на українську мову дієсловом у майбутньому часі:

We'll have to wait until he's been ready to see us.	Ми будемо змушені чекати поки він не буде готовий побачити нас.
I'll have a cup of tea when I have written my report.	Я вип'ю чашку чаю, коли напишу свою доповідь.
I can do nothing till you have told me all.	Я не можу нічого робити, поки ви не розповісте мені все.

6. Present Perfect вживається для вираження дії або стану, що триває з якогось моменту в минулому аж до моменту мовлення. У цьому значенні Present Perfect вживається переважно з дієсловами, що не мають форми Continuous. Період тривалості дії здебільшого позначається прийменником **for (for an hour** *протягом години*, **for ten years** *протягом десяти років*, **for a long time** *довгий час* і т.п.), а початок дії - словом **since (since five o'clock** *з п'ятої години*, **since Monday** *з понеділка*, **since I saw him** *з того часу, як я його бачив*).

I have been in charge of the Finance Department for six months.	Я вже шість місяців виконую обов'язки керівника фінансового відділу.
We has had an office in Japan for	Ми маємо офіс у Японії кілька років.

several years.

I *have known* Mr. Smith since the company started. Ми знайомі з містером Смітом з початку роботи компанії.

He *has wanted* to be a manager since he was fourteen. Він бажає бути менеджером з 14 років.

7. Present Perfect вживається також замість Present Perfect Continuous в заперечних реченнях за умови повної відсутності самої дії:

Ann *hasn't slept* for two days. Аня вже два дні (зовсім) не спить.
Але,

They *have not been sleeping* at all well for three days. Вони не зовсім добре сплять вже протягом трьох днів (Вони сплять, але не дуже міцно).

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В *PRESENT PERFECT*

стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>have</i>	V+ed/V ₃	I	<i>have not</i>	V+ed/V ₃	<i>Have</i>	I	V+ed/V ₃ ?
he	<i>has</i>	V+ed/V ₃	he	<i>has not</i>	V+ed/V ₃	<i>Has</i>	he	V+ed/V ₃ ?
she	<i>has</i>	V+ed/V ₃	she	<i>has not</i>	V+ed/V ₃	<i>Has</i>	she	V+ed/V ₃ ?
it	<i>has</i>	V+ed/V ₃	it	<i>has not</i>	V+ed/V ₃	<i>Has</i>	it	V+ed/V ₃ ?
we	<i>have</i>	V+ed/V ₃	we	<i>have not</i>	V+ed/V ₃	<i>Have</i>	we	V+ed/V ₃ ?
you	<i>have</i>	V+ed/V ₃	you	<i>have not</i>	V+ed/V ₃	<i>Have</i>	you	V+ed/V ₃ ?
they	<i>have</i>	V+ed/V ₃	they	<i>have not</i>	V+ed/V ₃	<i>Have</i>	they	V+ed/V ₃ ?

THE PAST SIMPLE TENSE (МИНУЛИЙ ПРОСТИЙ ЧАС)

PAST SIMPLE ПРАВИЛЬНИХ ДІЄСЛІВ

Past Simple правильних дієслів утворюється додаванням до інфінітива без частки **to** закінчення **-ed**, яке вимовляється так:

[t] - після глухих приголосних, крім t:

to ask *запитувати* asked ['a:skt]

to like *любити* liked ['laikt]

[d] - після дзвінких приголосних, крім d, та після голосних:

to clean *чистити* cleaned ['kli:nd]

to live *жити* lived ['livd]

[id] - після **t, d, te, de**:

to want <i>хотіти</i>	wanted ['wantid]
to defend <i>захистити</i>	defended [di'fendid]
to hate <i>ненавидіти</i>	hated ['heitid]
to decide <i>вирішувати</i>	decided [di'saidid]

Дієслова в Past Simple не змінюються за особами й числами – мають однакову форму в усіх особах однини й множини.

Правила правопису Past Simple правильних дієслів:

а) якщо інфінітив закінчується літерою **-e**, то в Past Simple перед закінченням **-ed** вона не пишеться:

to love <i>любити</i>	loved

б) якщо інфінітив закінчується літерою **-y**, якій передує приголосна, то перед закінченням **-ed** **y** змінюється на **i**:

to study <i>вивчати</i>	studied
to cry <i>кричати</i>	cried

в) якщо інфінітив закінчується однією приголосною літерою, якій передує короткий наголошений голосний звук, то кінцева приголосна перед **-ed** подвоюється:

to stop <i>зупинятися</i>	stopped
to permit <i>дозволяти</i>	permitted

г) кінцева літера **r** подвоюється, якщо останній склад наголошений і не має дифтонга:

to prefer <i>надавати перевагу</i>	preferred
to occur <i>траплятися</i>	occurred

д) кінцева літера **l** подвоюється, якщо їй передує короткий голосний звук (наголошений чи ненаголошений):

to travel <i>подорожувати</i>	travelled
to fulfil <i>виконувати</i>	fulfilled

PAST SIMPLE НЕПРАВИЛЬНИХ ДІЄСЛІВ

Past Simple неправильних дієслів утворюється по-різному, здебільшого чергуванням голосних і приголосних кореня:

to write <i>писати</i>	wrote
to send <i>посилати</i>	sent
to bring <i>приносити</i>	brought

Past Simple деяких неправильних дієслів збігається з формою інфінітива без частки **to**, наприклад:

to put <i>класти</i>	put
to shut <i>закривати</i>	shut

Past Simple дієслів **to go** і **to be** утворилися від інших коренів:

to go <i>іти, їхати</i>	went
to be <i>бути</i>	was/were

У запитаннях Past Simple правильних і неправильних дієслів утворюється з допоміжного дієслова **to do** в Past Simple (**did**) та інфінітива основного дієслова без частки **to**. Допоміжне дієслово ставиться перед підметом (групою підмета):

Did you check the figures yesterday Ви перевірили цифри вчора вранці?
morning?

When did she complete her report? Коли вона завершила свій звіт?

Did the company have two loss-making subsidiaries? Чи мала компанія дві збиткові філії?

У заперечних реченнях Past Simple утворюється з допоміжного дієслова **to do** в Past Simple (**did**), заперечної частки **not** та інфінітива смислового дієслова без частки **to**:

She **did not accept** the job because the salary was too low. Вона не погодилася на цю роботу, тому що зарплата була надто низькою.

They **did not want** to make radios because of the competition from much larger companies. Вони не хотіли виробляти радіоприймачі через конкуренцію зі значно більшими компаніями.

В усному мовленні замість **did not** звичайно вживається скорочена форма **didn't**:

Oh, I'm sorry to disturb you. I **didn't realize** you had a visitor. Я шкодую, що потурбував вас. Я не знав, що у вас відвідувач.

У питально-заперечному реченні Past Simple допоміжне дієслово **did**

ставиться перед підметом, а частка **not** після нього; скорочена форма **didn't** ставиться перед підметом:

Why **did** you **not check** the figures Чому ви не перевірили цифри вчора
yesterday morning? вранці?

PAST SIMPLE ДІЄСЛІВА TO BE

Дієслово **to be** у Past Simple (як і в Present Simple) відмінюється не за загальним правилом. Дієслово **to be** в Past Simple має дві форми: **was** для першої і третьої осіб однини і **were** для інших осіб.

Для утворення питального і заперечного речення Past Simple дієслова **to be** допоміжне дієслово **to do** не вживається. У питальному реченні дієслово **to be** ставиться перед підметом:

Was she in the office when you rang her Чи була вона в офісі, коли ви
yesterday? дзвонили їй вчора?

У заперечному реченні після **was/were** вживається частка **not**:

They **were not** in the office. Їх не було в офісі.
The product **was not** very popular. Цей виріб не був дуже популярним.

У питально-заперечному реченні **was/were** ставиться перед підметом, а частка **not** - після підмета:

Was she **not** in the office yesterday? Хіба вона не була в офісі вчора?

В усному мовленні замість **was not**, **were not** у заперечних і питально-заперечних реченнях вживаються скорочені форми **wasn't**, **weren't**:

The factory **wasn't** efficient. Ця фабрика не була ефективною.
The reports **weren't** ready. Звіти не були готові.

ВЖИВАННЯ PAST SIMPLE

1. Past Simple вживається для вираження одноразової або постійної дії в минулому. Час минулої дії часто уточнюється обставинними словами **yesterday** *учора*; **last week** *минулого тижня*; **last year** *торік*, **last summer** *минулого літа*, **the other day** *недавно, цими днями* та ін.; або на минулий період часу натякає згадування місця, де відбувалася дія, та обставин, за яких вона відбувалася:

I went to a very interesting presentation Я ходив на дуже цікаву презентацію
last week. минулого тижня.

Twenty years ago few people realized that computers were about to become part of our daily lives. Двадцять років тому дуже мало людей розуміли, що комп'ютери мають стати частиною нашого повсякденного життя.

2. Past Simple вживається для вираження ряду послідовних дій у минулому: The business expanded and diversified, and eventually became the largest chain of supermarkets in Britain. Цей бізнес розширився та урізноманітнівся і нарешті став найбільшою мережею супермаркетів у Британії.

3. Past Simple вживається для вираження повторюваної дії в минулому: Until the 1950s, IBM never sold machines. До 50-х років ХХ століття Ай-Бі-Ем ніколи не продавала машини. He had a strong personality and made all the major decisions himself. Він був сильною особистістю і усі основні рішення приймав особисто. You often mentioned it in your letters. Ви часто згадували про це у своїх листах. He made an entry in his diary every night. Кожного вечора він робив запис до щоденника.

Дієслова, що не мають аспектно-часової особової форми в Past Continuous, вживаються в Past Simple.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В <i>PAST SIMPLE</i>							
стверджувальна		заперечна			питальна		
I	V+ed/V ₂	I	<i>did not</i>	V	<i>Did</i>	I	V?
he	V+ed/V ₂	he	<i>did not</i>	V	<i>Did</i>	he	V?
she	V+ed/V ₂	she	<i>did not</i>	V	<i>Did</i>	she	V?
it	V+ed/V ₂	it	<i>did not</i>	V	<i>Did</i>	it	V?
we	V+ed/V ₂	we	<i>did not</i>	V	<i>Did</i>	we	V?
you	V+ed/V ₂	you	<i>did not</i>	V	<i>Did</i>	you	V?
they	V+ed/V ₂	they	<i>did not</i>	V	<i>Did</i>	they	V?

THE PAST CONTINUOUS TENSE (МИНУЛИЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС)

Past Continuous утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** в Past Simple та дієприкметника теперішнього часу основного дієслова.

He **was working** at his English at that time. Він працював над англійською мовою

time.

в той час.

У питальному реченні допоміжне дієслово ставиться перед підметом:

What **were** you telling him?

Що ви йому говорили?

У заперечному реченні вживається частка **not** після допоміжного дієслова.

I **was not working** in the evening.

Я не працював увечері.

В усному мовленні в заперечній і питально-заперечній формах замість **was not** і **were not** вживаються переважно скорочені форми **wasn't** і **weren't**.

ВЖИВАННЯ PAST CONTINUOUS

1. Past Continuous вживається для вираження дії, що відбувалась, тривала в певний момент у минулому. На час дії звичайно вказують також обставинні слова типу **at two o'clock**, **at midnight**, **at that moment**, **at 5 o'clock**, або підрядні речення з дієсловом-присудком у Past Simple:

Carrie was sitting by the window when Керрі сиділа біля вікна, коли він he came in. увійшов.

2. Past Continuous вживається для вираження дії, що тривала протягом якогось періоду часу в минулому. Ця дія не пов'язана з певним моментом ні в минулому, ні в теперішньому часі (підкреслюється *процес* дії):

I was working in the garden all day Я працював у садку увесь день учора. yesterday.

In the spring of the year 1881 he was Навесні 1881 року він гостював у visiting his old school-fellow. свого старого шкільного товариша.

3. У підрядних додаткових реченнях, якщо дієслово-присудок головного речення вжито у минулому часі, Past Continuous часто вживається з дієсловами, що означають рух (**to go**, **to come** та ін.), для позначення дії, яка була майбутньою стосовно минулого:

She said she was coming to see you after Вона сказала, що прийде до вас після supper. вечері.

4. Дієслово **to go** у Past Continuous з інфінітивом іншого дієслова виражає намір здійснити дію у майбутньому стосовно минулого часу:

He was going to be an engineer.

Він збирався стати інженером.

What were they going to do?

Що вони збиралися робити?

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В <i>PAST CONTINUOUS</i>								
стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>was</i>	V + ing	I	<i>was not</i>	V + ing	<i>Was</i>	I	V + ing?
he	<i>was</i>	V + ing	he	<i>was not</i>	V + ing	<i>Was</i>	he	V + ing?
she	<i>was</i>	V + ing	she	<i>was not</i>	V + ing	<i>Was</i>	she	V + ing?
it	<i>was</i>	V + ing	it	<i>was not</i>	V + ing	<i>Was</i>	it	V + ing?
we	<i>were</i>	V + ing	we	<i>were not</i>	V + ing	<i>Were</i>	we	V + ing?
you	<i>were</i>	V + ing	you	<i>were not</i>	V + ing	<i>Were</i>	you	V + ing?
they	<i>were</i>	V + ing	they	<i>were not</i>	V + ing	<i>Were</i>	they	V + ing?

THE PAST PERFECT TENSE (МИНУЛИЙ ПЕРФЕКТНИЙ ЧАС)

Past Perfect утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to have** у Past Simple та дієприкметника минулого часу Past Participle смислового дієслова. Дієслова в Past Perfect не змінюються за особами й числами.

I couldn't get into the office yesterday Я не зміг потрапити до офісу вчора, because I **had left** my keys at home. тому що я залишив ключі вдома.

У питальному реченні допоміжне дієслово ставиться перед підметом.

Had they **gone** when I arrived yet? Вони вже пішли, коли я прибув?

У заперечному реченні після допоміжного дієслова вживається заперечна частка **not**:

They **had not gone** when I arrived. Вони ще не пішли, коли я прибув.

В усному мовленні замість **had** вживається переважно скорочена форма **'d** (апостроф + d), яка на письмі приєднується до підмета. В усному мовленні в заперечній вживається також скорочена форма **hadn't**.

ВЖИВАННЯ PAST PERFECT

1. Past Perfect вживається для вираження дії, що відбулася раніше іншої минулої дії, позначеної дієсловом у Past Simple:

They had already gone when I arrived. Вони вже пішли, коли я прибув.

The negotiators realized another meeting Сторони, що домовлялися, з'ясували,

would be necessary because they had not reached an agreement. що ще одна зустріч буде необхідною, оскільки вони не дійшли згоди.

2. Past Perfect вживається часто у складнопідрядному реченні із сполучниками **after** після того як і **before** перед там як, перш ніж:

After he had lost his job his wife left him. Після того, як він втратив роботу, його дружина покинула його.

After I had read the paper, I threw it away. Після того, як я прочитав ту газету, я її викинув.

Але коли немає потреби наголошувати, що одна дія передує іншій, і в головному, і в підрядному реченнях у цьому випадку вживається Past Simple:

He stood motionless after she disappeared. Він стояв нерухомо, після того як вона зникла.

I was a schoolteacher before I got into the army. Перед тим, як потрапити до армії, я був шкільним учителем.

3. Past Perfect вживається для вираження минулої дії, що вже закінчилася до певного моменту в минулому. Цей момент позначається такими словосполученнями: **by two o'clock** до другої години, **by that time** до того часу, **by the 1st of September** до першого вересня, тощо:

I had done my homework by eight o'clock. До восьмої години я вже виконав своє домашнє завдання.

4. Заперечна особова форма дієслова в Past Perfect вказує на те, що до певного моменту в минулому дія ще не закінчилася:

I had not read the book by Saturday. До суботи я ще не прочитав книгу.

We hadn't received the telegram when he arrived. Коли він приїхав, ми ще не одержали телеграми.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В <i>PAST PERFECT</i>								
стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>had</i>	V+ed/V ₃	I	<i>had not</i>	V+ed/V ₃	<i>Had</i>	I	V+ed/V ₃ ?
he	<i>had</i>	V+ed/V ₃	he	<i>had not</i>	V+ed/V ₃	<i>Had</i>	he	V+ed/V ₃ ?
she	<i>had</i>	V+ed/V ₃	she	<i>had not</i>	V+ed/V ₃	<i>Had</i>	she	V+ed/V ₃ ?
it	<i>had</i>	V+ed/V ₃	it	<i>had not</i>	V+ed/V ₃	<i>Had</i>	it	V+ed/V ₃ ?
we	<i>had</i>	V+ed/V ₃	we	<i>had not</i>	V+ed/V ₃	<i>Had</i>	we	V+ed/V ₃ ?
you	<i>had</i>	V+ed/V ₃	you	<i>had not</i>	V+ed/V ₃	<i>Had</i>	you	V+ed/V ₃ ?
they	<i>had</i>	V+ed/V ₃	they	<i>had not</i>	V+ed/V ₃	<i>Had</i>	they	V+ed/V ₃ ?

THE PAST PERFECT CONTINUOUS TENSE

(МИНУЛИЙ ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛИЙ ЧАС)

Past Perfect Continuous утворюється за допомогою допоміжного дієслова to be в Past Perfect та дієприкметника теперішнього часу смислового дієслова. Дієслово в Past Perfect Continuous не змінюється за особами.

She fell ill because she **had been** working too hard all that month. Вона захворіла, тому що дуже важко працювала весь місяць.

Питальна, заперечна і питально-заперечна особови форми в Past Perfect Continuous утворюються за тими ж самими правилами, що й відповідні форми Present Perfect Continuous.

Past Perfect Continuous можна також назвати Beforepast Continuous. Цей час виражає тривалу дію, яка почалася до якогось моменту в минулому і або продовжувалася в цей момент, або закінчилася безпосередньо перед ним. Час тривалості дії або її початок вказується так само, як і в реченнях з дієсловом у Present Perfect Continuous, але здебільшого час тривалості дії зазначається:

I explained that I had been looking for it for the last two hours. Я пояснив, що я вже протягом двох годин шукаю його.

He said he had been working in an office since his return from abroad. Він сказав, що працює в якомусь офісі відтоді, як повернувся з-за кордону.

I knew they had been corresponding for years. Я знав, що вони листуються вже багато років.

З дієсловами, що не мають форми Continuous, замість Past Perfect Continuous вживається Past Perfect.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В PAST PERFECT CONTINUOUS								
стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>had</i>	been V + ing	I	<i>had not</i>	been V + ing	<i>Had</i>	I	been V + ing?
he	<i>had</i>	been V + ing	he	<i>had not</i>	been V + ing	<i>Had</i>	he	been V + ing?
she	<i>had</i>	been V + ing	she	<i>had not</i>	been V + ing	<i>Had</i>	she	been V + ing?
it	<i>had</i>	been V + ing	it	<i>had not</i>	been V + ing	<i>Had</i>	it	been V + ing?
we	<i>had</i>	been V + ing	we	<i>had not</i>	been V + ing	<i>Had</i>	we	been V + ing?
you	<i>had</i>	been V + ing	you	<i>had not</i>	been V + ing	<i>Had</i>	you	been V + ing?
they	<i>had</i>	been V + ing	they	<i>had not</i>	been V + ing	<i>Had</i>	they	been V + ing?

THE FUTURE SIMPLE TENSE (МАЙБУТНІЙ ПРОСТИЙ ЧАС)

Future Simple – один з часових аспектів дієслова, що вживається для вираження дії, яка відбувається або відбуватиметься в майбутньому.

Стверджувальна особова форма дієслова в Future Simple утворюється за допомогою допоміжного дієслова **will** для всіх осіб в однині та множині та інфінітива смислового дієслова без частки **to**:

I **will** work.

He **will** work.

She **will** work.

It **will** work.

We **will** work.

You **will** work.

They **will** work.

I **will come** again soon.

Your father **will be back** in a moment.

Я скоро знову прийду.

Ваш батько вмить повернеться

Іноді допоміжне дієслово **will** вживається для утворення Future Simple у всіх особах. Особливо часто це трапляється в американському варіанті англійської мови, а також у Шотландії та Ірландії.

We **will** support your plan.

I **will** meet him later.

Ми підтримаємо ваш план.

Я зустрінуся з ним пізніше.

В усному мовленні замість **will** звичайно вживається скорочена форма 'll (апостроф + ll), яка на письмі приєднується до підмета:

I 'll order some more.

He 'll stay at the Hilton.

Я замовлю щось ще.

Він зупиниться у Хітоні.

Загальні запитання в Future Simple починаються з допоміжного дієслова **will**, після якого стоїть підмет, а потім інфінітив смислового дієслова без частки **to**.

Will I contact you tomorrow?

Will he stay at the Hilton?

Мені зв'язатися завтра з вами?

Він зупиниться у Хітоні?

Заперечні речення в Future Simple утворюються за допомогою допоміжного дієслова **will**, заперечної частки **not** та інфінітива смислового дієслова без частки **to**:

I **will not** accept a job in Paris.

She **will not** support you.

Я не погоджуюсь на роботу в Парижі.

Вона не підтримує тебе.

В усному мовленні переважно вживаються скорочена форма: **won't** [wɒnt] замість **will not**:

We **won't** know the results until next week.

Ми не знатимемо результатів до наступного тижня.

He **won't** say anything.

Він нічого не скаже.

ВЖИВАННЯ FUTURE SIMPLE

1. Future Simple вживається для вираження одноразової дії в майбутньому, констатації майбутнього факту:

We will need the money on the 15th.

Нам будуть потрібні гроші на 15.

Next year will be different.

Наступний рік буде інший.

2. Future Simple вживається для вираження постійної, звичної або повторюваної, регулярної дії в майбутньому:

Our turnover will increase next year.

Наш оборот підвищиться наступного року.

She will take English lessons twice

Вона братиме уроки англійської мови

a week.

двічі на тиждень.

Для вираження майбутньої дії згідно з програмою або з розкладом (здебільшого з дієсловами, що означають рух: **to go** *йти, їхати*; **to come** *приходити, прибувати*; **to leave** *від'їжджати*; **to start** *вирушати*; **to arrive** *прибувати* та ін.) вживається Present Simple.

3. Future Simple вживається для вираження низки послідовних подій у майбутньому:

You'll go to the station, *will buy*

Ти поїдеш на вокзал, купиш квиток,

the ticket, will get the suburban train

сядеш на приміський поїзд на Фастів

to Fativ and will alight at the third

та зійдеш на третій зупинці. Я буду

stop. I'll be there.

там.

4. Future Simple вживається при прогнозуванні, сподіванні, для обіцяння:

I will be rich one day.

Одного разу я буду багатий.

You will have all you wish for.

У вас буде все, що ви бажаєте.

5. Питальні речення в Future Simple також вживаються для вираження прохання з **will** при звертанні до співрозмовника з метою отримати від нього пораду, розпорядження, інструкцію.

Will you accept my proposal?

Ви погодитесь на мою пропозицію?

Will I ask about it again?

Чи спитати про це знову?

У англійських підрядних реченнях часу, умови й поступки жоден з майбутніх часових аспектів англійського дієслова не вживається. Для вираження майбутньої дії в таких реченнях замість Future Simple вживається Present Simple.

Проте в додаткових, підметових і присудкових підрядних реченнях, які вводяться сполучником **when**, Future Simple не змінюється на Present Simple:

I don't know **when** the new product *will be ready*. Я не знаю, коли новий продукт буде ГОТОВИЙ.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В <i>FUTURE SIMPLE</i>								
стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>will</i>	V	I	<i>will not</i>	V	<i>Will</i>	I	V?
he	<i>will</i>	V	he	<i>will not</i>	V	<i>Will</i>	he	V?
she	<i>will</i>	V	she	<i>will not</i>	V	<i>Will</i>	she	V?
it	<i>will</i>	V	it	<i>will not</i>	V	<i>Will</i>	it	V?
we	<i>will</i>	V	we	<i>will not</i>	V	<i>Will</i>	we	V?
you	<i>will</i>	V	you	<i>will not</i>	V	<i>Will</i>	you	V?
they	<i>will</i>	V	they	<i>will not</i>	V	<i>Will</i>	they	V?

THE FUTURE CONTINUOUS TENSE (МАЙБУТНІЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС)

Future Continuous утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** в Future Simple та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) смислового дієслова. Present Participle утворюється додаванням закінчення **-ing** до інфінітива основного дієслова без частки **to**.

I **will be working**.
He **will be working**.
She **will be working**.
It **will be working**.

We **will be working**.
You **will be working**.
They **will be working**.

У питальному реченні допоміжне дієслово **will** ставиться перед підметом:

Will they be working on Sunday?
Will you be taking the car?

Вони працюватимуть в неділю?
Ви скористаєтесь автомобілем?

У заперечному реченні вживається частка **not** після допоміжного дієслова **will**:

They will not be working next month. Вони не працюватимуть наступного місяця.
You won't be coming back here any more. Ви більше сюди не повернетесь.

В усному мовленні замість **will** звичайно вживається скорочена форма **'ll** (апостроф + ll), яка на письмі приєднується до підмета:

I'll still be working at 5 o'clock tomorrow. Завтра о п'ятій годині я ще працюватиму.
He'll be working on a new play during this summer. Цього літа він працюватиме над новою п'єсою.

ВЖИВАННЯ FUTURE CONTINUOUS

1. Future Continuous вживається для вираження тривалої дії, що відбуватиметься в певний момент або період часу в майбутньому:

Meet me at two o'clock. *I'll be waiting* Зустрінемося о другій годині. Я
for you. чекатиму на тебе.

We'll be playing all morning. Ми будемо гратися весь ранок.

2. Future Continuous вживається для вираження тривалої дії для підкреслення *процесу*, що відбуватиметься в майбутньому:

From now on *I'll be asking* thousands of Віднині я буду ставити тисячі запитань.
questions.

He'll be going to school soon. Він скоро ходитиме до школи.

У англійських підрядних реченнях часу, умови й дії жоден з майбутніх

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В <i>FUTURE CONTINUOUS</i>								
стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>will be</i>	V + ing	I	<i>will not be</i>	V + ing	<i>Will</i>	I	be V + ing?
he	<i>will be</i>	V + ing	he	<i>will not be</i>	V + ing	<i>Will</i>	he	be V + ing?
she	<i>will be</i>	V + ing	she	<i>will not be</i>	V + ing	<i>Will</i>	she	be V + ing?
it	<i>will be</i>	V + ing	it	<i>will not be</i>	V + ing	<i>Will</i>	it	be V + ing?
we	<i>will be</i>	V + ing	we	<i>will not be</i>	V + ing	<i>Will</i>	we	be V + ing?
you	<i>will be</i>	V + ing	you	<i>will not be</i>	V + ing	<i>Will</i>	you	be V + ing?
they	<i>will be</i>	V + ing	they	<i>will not be</i>	V + ing	<i>Will</i>	they	be V + ing?

часових аспектів англійського дієслова не вживається. Для вираження майбутньої дії в таких реченнях замість Future Continuous вживається Present Continuous або Present Simple.

THE FUTURE PERFECT TENSE (МАЙБУТНІЙ ПЕРФЕКТНИЙ ЧАС)

Future Perfect утворюється з допоміжного дієслова **to have** у Future Simple та дієприкметника минулого часу (Past Participle) основного дієслова.

Past Participle правильних дієслів утворюється доданням до інфінітива закінчення **-ed**, тобто за формою Past Participle правильних дієслів не відрізняється від Past Simple. Past Participle неправильних дієслів треба запам'ятати.

Смислові дієслова та допоміжне дієслово **to have** в Future Perfect не змінюються за особами й числами.

I **will have** worked.
He **will have** worked.
She **will have** worked.
It **will have** worked.

We **will have** worked.
You **will have** worked.
They **will have** worked.

У питальному реченні допоміжне дієслово **will** ставиться перед підметом:

Will he have done the task?

Він виконає завдання?

У заперечному реченні вживається частка **not** після допоміжного дієслова **will**:

He **will not have done** his task by Monday.
Він не виконає своє завдання до понеділка.

В усному мовленні замість **will** звичайно вживається скорочена форма **'ll** (апостроф + ll), яка на письмі приєднується до підмета:

I **'ll have done** your task.

Я виконаю ваше завдання.

She **'ll have done** it before Friday.

Вона зробить це до п'ятниці.

ВЖИВАННЯ FUTURE PERFECT

1. Future Perfect вживається для вираження майбутньої дії, що вже закінчиться до певного моменту або до початку іншої дії в майбутньому. Цей момент фіксуватися обставиною часу з прийменником **by** (наприклад, такими словосполученнями є **by two o'clock до другої години, by that time до того часу, by 1 September до першого вересня**, тощо) або іншою дією, що виражається дієсловом у Present Simple:

You'll have forgotten me by then.

До того часу ви мене забудете.

I'll have read the story by the time you come back.

Я прочитаю оповідання, поки ти повернешся.

2. Future Perfect вживається також замість Future Perfect Continuous для вираження майбутньої дії або стану, яка почнеться до певного моменту в майбутньому і яка на цей конкретно визначений момент у майбутньому відбудуватиметься вже деякий час. У цьому значенні Future Perfect вживається переважно з дієсловами, що не мають форми Continuous. Період тривалості дії здебільшого позначається прийменником **for** (**for an hour протягом години, for ten years протягом десяти років, for a long time довгий час** і т.п.), а початок дії – словом **since** (**since five o'clock з п'ятої години, since Monday з понеділка** тощо).

I'll have known Tom for 15 years by April 20. 20 квітня буде 15 років, як я знаю Тома.

У англійських підрядних реченнях часу, умови й дії жоден з майбутніх часових аспектів англійського дієслова не вживається. Для вираження майбутньої дії в таких реченнях замість Future Perfect вживається Present Perfect або Present Simple.

Her room shall be ready before she <i>has finished</i> her tea.	Її кімната буде готова, перш ніж вона закінчить пити чай.
We'll get a new flat when they <i>have built</i> the house.	Ми одержимо нову квартиру, коли збудують цей будинок.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В *FUTURE PERFECT*

стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>will have</i>	V+ed/V ₃	I	<i>will not have</i>	V+ed/V ₃	<i>Will</i>	I	<i>have V+ed/V₃?</i>
he	<i>will have</i>	V+ed/V ₃	he	<i>will not have</i>	V+ed/V ₃	<i>Will</i>	he	<i>have V+ed/V₃?</i>
she	<i>will have</i>	V+ed/V ₃	she	<i>will not have</i>	V+ed/V ₃	<i>Will</i>	she	<i>have V+ed/V₃?</i>
it	<i>will have</i>	V+ed/V ₃	it	<i>will not have</i>	V+ed/V ₃	<i>Will</i>	it	<i>have V+ed/V₃?</i>
we	<i>will have</i>	V+ed/V ₃	we	<i>will not have</i>	V+ed/V ₃	<i>Will</i>	we	<i>have V+ed/V₃?</i>
you	<i>will have</i>	V+ed/V ₃	you	<i>will not have</i>	V+ed/V ₃	<i>Will</i>	you	<i>have V+ed/V₃?</i>
they	<i>will have</i>	V+ed/V ₃	they	<i>will not have</i>	V+ed/V ₃	<i>Will</i>	they	<i>have V+ed/V₃?</i>

THE FUTURE PERFECT CONTINUOUS TENSE (МАЙБУТНІЙ ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛИЙ ЧАС)

Future Perfect Continuous утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** в Future Perfect та дієприкметника теперішнього часу (Present Participle) основного дієслова.

Present Participle утворюється доданням закінчення **-ing** до інфінітива основного дієслова без частки **to**.

Смислові дієслова та допоміжне дієслово **to have been** в Future Perfect Continuous не змінюються за особами й числами.

I **will have been** working.
He **will have been** working.

We **will have been** working.
You **will have been** working .

She **will have been** working.
It **will have been** working.

They **will have been** working

У питальному реченні допоміжне дієслово **will** ставиться перед підметом:

Will he have been doing your task for 2 hours when you come? Він виконуватиме ваше завдання вже 2 години, коли ви прийдете?

У заперечному реченні вживається частка **not** після допоміжного дієслова **will**:

He **will not have been doing** his task for 2 hours when you come. Він не виконуватиме своє завдання вже 2 години, коли ви прийдете.

В усному мовленні замість **will** звичайно вживається скорочена форма 'll (апостроф + ll), яка на письмі приєднується до підмета:

He'**ll have been working** for our firm for 5 years by 15 December. 15 грудня буде 5 років, як він працює на нашій фірмі.

ВЖИВАННЯ FUTURE PERFECT CONTINUOUS

Future Perfect Continuous вживається для вираження майбутньої дії, яка почнеться до певного моменту в майбутньому і яка на конкретно визначений момент у майбутньому відбуватиметься вже деякий час (тобто на конкретно визначений момент у майбутньому вже буде наявним певний проміжний результат). Цей момент може фіксуватися обставиною часу з прийменником **by** або іншою дією, що виражається дієсловом у часовій формі Present Simple.

In 15 minutes we *shall have been writing* the test for two hours. Через 15 хвилин буде дві години, як ми пишемо контрольну роботу.

Зверніть увагу, що речення з Future Perfect Continuous відповідають складнопідрядним реченням в українській мові. Слід зазначити, що ця часова форма вживається в сучасній англійській мові досить рідко.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА В FUTURE PERFECT CONTINUOUS								
стверджувальна			заперечна			питальна		
I	<i>will have been</i>	V + ing	I	<i>will not have been</i>	V + ing	<i>Will</i>	I	<i>have been V + ing?</i>
he	<i>will have been</i>	V + ing	he	<i>will not have been</i>	V + ing	<i>Will</i>	he	<i>have been V + ing?</i>
she	<i>will</i>	V + ing	she	<i>will not</i>		<i>Will</i>	she	<i>have been</i>

	<i>have been</i>			<i>have been</i>	V + ing			<i>V + ing?</i>
it	<i>will have been</i>	V + ing	it	<i>will not have been</i>	V + ing	<i>Will</i>	it	<i>have been V + ing?</i>
we	<i>will have been</i>	V + ing	we	<i>will not have been</i>	V + ing	<i>Will</i>	we	<i>have been V + ing?</i>
you	<i>will have been</i>	V + ing	you	<i>will not have been</i>	V + ing	<i>Will</i>	you	<i>have been V + ing?</i>
the y	<i>will have been</i>	V + ing	they	<i>will not have been</i>	V + ing	<i>Will</i>	they	<i>have been V + ing?</i>

PASSIVE VOICE (ПАСИВНИЙ СТАН)

Стан – це форма дієслова, яка показує, чи є *підмет виконавцем дії*, що її виражено присудком, чи сам *підмет підлягає дії* з боку іншої особи або предмета. В англійській мові є два стани: the Active Voice (активний стан) і the Passive Voice (пасивний стан). Пасивний стан вказує на те, що *дія спрямована на предмет або особу*, що їх виражено підметом.

Пасивний стан формується за допомогою допоміжного дієслова *to be* у відповідному часі, особі й числі та дієприкметника минулого часу змістового дієслова – Participle II (III форма або **ed**-форма).

Питальна форма утворюється шляхом перенесення *першого допоміжного дієслова* на місце перед підметом, наприклад:

Is the suit pressed?

Has the house **been built**?

Will they **be requested** to go there?

When **will** the telegram **be sent**?

How **is** this word **spelt**?

Заперечна форма утворюється шляхом додання заперечної частки **not** після *першого допоміжного дієслова*, наприклад:

He **was not** (wasn't) **sent** there.

We **were not** **told** that he was ill.

The books **have not** **been sold** yet.

Речення з дієсловом-присудком у формі пасивного стану вживаються в англійській мові (як і в українській) тоді, коли головний інтерес для

співрозмовників становить особа або предмет, на які спрямована дія (об'єкт дії), а не той, хто виконує дію (суб'єкт дії), як у реченнях з дієсловом у формі активного стану.

У реченнях з пасивним станом об'єкт дії виражається підметом, а суб'єкт дії або зовсім не згадується, або виражається прийменниковим додатком з прийменниками **by** або **with**.

Приклади речень з дієсловом у формі пасивного стану, в яких суб'єкт дії не виражений:

*Football **is played** all over the world.*

*The wounded **were flown** to hospital.*

*I **am told** you're an excellent chess-player.*

*International Women's Day **is celebrated** on March 8.*

*A new school building **is being built** in our street.*

Реченням такого типу в українській мові звичайно відповідають неозначено-особові речення (У футбол грають у всьому світі. Поранених літаком відправили до госпіталю. Мені говорили, що ви чудовий шахіст) або, рідше, речення з дієсловом у формі пасивного стану (Міжнародний жіночий день святкується 8 березня. На нашій вулиці будується новий будинок, школи.)

Приклади речень з дієсловом у формі пасивного стану, в яких суб'єкт дії виражений прийменниковим додатком, з прийменниками **by** або **with**:

*Many trees **were planted** by our schoolchildren last autumn.*

*The sky **was covered** with clouds.*

Pilots' of spaceships are supplied with space suites.

Часи пасивного стану мають в основному ті самі значення, що й відповідні часи активного стану. У розмовній мові пасивний стан вживається порівняно рідко.

Зведена таблиця відмінювання дієслів у пасивному стані (Passive Voice)

Вид Час	Indefinite	Continuous	Perfect	Perfect Continuou s
	to be (am, is, are, was, were, ...) + III форма (-ed форма)			
Present	I + am III he, she, it + is III we, you, they + are III	I + am being III he, she, it + is being III we, you, they + are being III	I, we, you, they + have been III he, she, it + has been III	-----
приклад	I am asked	I am being asked	I have been asked	
Past	I, he, she, it + was III we, you, they + were III	I, he, she, it + was being III we, you, they + were being III	I, he, she, it, we, you, they + had been III	----
приклад	I was asked	I was being asked	I had been asked	
Future	I, he, she, it, we you, they + will be III	----	I, he, she, it, we you, they + will have been III	----
приклад	I will be asked		I will have been asked	
Future in the Past	I, he, she, it, we, you, they + would be III	----	I, he, she, it, we, you, they + would have been III	----
приклад	I would be asked		I would have been asked	

THE GERUND

(ГЕРУНДІЙ)

Герундій – це безособова форма дієслова, що володіє властивостями як іменника, так і дієслова. Герундій виражає дію, представляючи її як назву процесу.

Герундій твориться шляхом додання закінчення **-ing** до основи дієслова. В українській мові немає форми дієслова, що відповідає англійському герундію. Подібно іменнику, герундій може бути в реченні підметом, частиною присудка, прямим доповненням; перед ним може стояти прийменник у функції означення або обставини й, нарешті, герундій може мати як означення іменник у присвійному або загальному відмінку або присвійний займенник.

Подібно дієслову герундій має видочасові й станові форми, пряме доповнення й може визначатися обставиною, вираженою прислівником. У реченні *The energy of body is its capacity for **doing** work* – *Енергія тіла – це його здатність здійснювати роботу*, герундій **doing** виконує функцію визначення іменника **capacity** (іменна властивість герундія) і разом з тим має пряме доповнення **work** (дієслівна властивість герундія).

Форми герундія

Tense	Active	Passive
Simple	driving	being driven
Perfect	having driven	having been driven

Функції герундія

Герундій може виконувати в реченні такі функції:

1) Підмета

Reading English is necessary for every engineer.

Читання (читати) англійською необхідне кожному інженеру.

His **having read** that article helped him with his work.

Те, що він прочитав цю статтю, допомогло йому з роботою.

У функції підмета герундій перекладається на українську мову іменником або неозначеною формою дієслова, підрядним реченням.

2) Частини складеного дієслова

His favorite occupation is **reading**. Його улюблене заняття – **читання (читати)**.

У функції іменної частини складеного дієслова герундій перекладається на українську мову іменником або неозначеною формою дієслова.

3) Прямого й прийменникового доповнення

He likes **reading**.

Він любить **читання (читати)**.

У функції прямого й прийменникового доповнення герундій перекладається на українську мову іменником або неозначеною формою дієслова. У функції прийменникового доповнення герундій використовується зазвичай після дієслів з прийменниками **to depend on** *залежати від*, **to insist on** *наполягати на*, **to agree to** *погоджуватися*, **to object to** *заперечувати*, **to think of** *думати про*, **to succeed in** *удаватися*, **to prevent from** *заважати* тощо.

He thinks of **reading** his report
at the next conference.

Він думає **прочитати** свою доповідь на
наступній конференції.

4) Обставини

On (after) reading the article he
made a short summary of it.

Після прочитання (прочитавши) статтю
він коротко виклав її зміст.

By reading much we learn much.

Багато **читаючи**, ми багато пізнаємо.

Перед герундієм у функції обставини завжди стоїть один з таких прийменників: **after, before, on, at, in, for, by, without** та ін. У цій функції герундій перекладається іменником з прийменником або дієприкметником недоконаного або доконаного виду.

5) Означення

I like his way **of reading**.

Мені подобається його манера

читати (читання).

I'm glad to have the opportunity
of reading this book.

Я радий нагоді **прочитати** цю книгу.

Герундій з іменником вказує на призначення предмета, відповідає на питання *для чого?*, *для якої мети?* й перекладається або іменником у називному/родовому відмінку, або прикметником:

Reading hall

читальний зал

Writing paper

поштовий папір, папір для писання

Герундіальний зворот

Герундіальний зворот – це сполучення присвійного займенника або іменника у присвійному чи загальному відмінку з герундієм. Такий зворот перекладається підрядним реченням:

We knew of **his having read** his report at the conference.

Ми знали, що він прочитав свою доповідь на конференції.

We know of **the earth behaving** as a large magnet.

Ми знаємо, що земля діє як великий магніт.

DIRECT AND INDIRECT SPEECH / SEQUENCE OF TENSES (ПРЯМА ТА НЕПРЯМА МОВА / УЗГОДЖЕННЯ ЧАСІВ)

Пряма мова – це мова якої-небудь особи, передана без змін, безпосередньо так, як вона була вимовлена. На письмі пряма мова береться в лапки, які в англійській мові ставляться зверху рядка. Перше слово прямої мови починається з прописної (великої) літери. Крапка або який-небудь інший розділовий знак ставиться усередині лапок при закінченні прямої мови (в українській мові крапка або кома ставляться після лапок). Слова автора, що вводять пряму мову, можуть передувати їй або йти за нею. В обох випадках вони відділяються від неї комою. На відміну від української, де після слів, що вводять пряму мову, треба ставити двокрапку, а якщо пряма мова – перед словами автора, то після неї ставиться кома й тире.

Примітка. Якщо ж пряма мова є довгим текстом, то в англійській мові після вступних слів, так само як і в українській, ставиться двокрапка. Пряма мова може являти собою: оповідальне, питальне або наказове речення.

Непряма мова передає слова мовця не слово в слово, а лише за змістом, у вигляді додаткового придаткового речення.

Перетворення прямої мови в непряму

Оповідальне речення

При перетворенні прямої мови в непряму відбуваються такі зміни:

1. Кома, яка стоїть після слів, що вводять пряму мову, а також лапки, в які взята пряма мова, опускаються. Непряма мова вводиться сполучником **that** *що*, який, однак, часто опускають.

Якщо в словах, які вводять пряму мову, ужите дієслово **to say** без додатка, що вказує на особу, до якої звертаються із промовою, то **to say** зберігається. Якщо ж після **to say** є додаток (обов'язково з прийменником **to**, наприклад – **said to me**), то **to say** замінюють дієсловом **to tell** (далі додаток без прийменника **to**):

Пряма мова	Непряма мова
He says, «Mary will do it».	He says (that) Mary will do it.
He says to me , «I know it».	He tells me that he knows it.
He said to me : «I have seen you somewhere».	He told me that he had seen me somewhere.

Примітка. В англійській мові дієслово **to answer** – *відповісти* рідко використовується для введення непрямої мови, частіше: *Він відповів* = **He said**.

2. Особові й присвійні займенники прямої мови замінюються за змістом, як і в українській мові:

He says, « I have your book».	He says that he has my book.
Mary says, «Peter has taken my dictionary»	Mary says that Peter has taken her dictionary.

3. Якщо дієслово, яке вводить непряму мову (головне речення), ужито в теперішньому або майбутньому часі – Present Indefinite, Present Perfect, Future Indefinite, то дієслово в непрямій мові (підрядне речення) залишається в тому ж часі, в якому воно було в прямій мові:

He says (has said, will say) , «I sent them the catalogue on Monday».	He says (has said, will say) that he sent them the catalogue on Monday.

4. Якщо дієслово, що вводить непряму мову (головне речення), ужито в одному з минулих часів, то час дієслова прямої мови замінюють в непрямій мові (підрядному реченні) іншим часом, відповідно до правила узгодження часів. Згідно з цим правилом:

а) Якщо в прямій мові був один із теперішніх часів (Present), то в непрямій мові він змінюється на відповідний йому минулий (Past) час:

Пряма мова	Непряма мова
He said , «I know it».	He said that he knew it.
«I am working », she said .	She said that she was working .
He said , «I have translated the text».	He said that he had translated the text.
He said , «I get up at eight o'clock».	He said that he got up at eight o'clock.
He said , «I have been waiting for you since five o'clock».	He said that he had been waiting for me since five o'clock.

б) Якщо в прямій мові був минулий неперфектний час (Past Indefinite або Continuous), то в непрямій мові він змінюється на відповідний перфектний час:

He said, «I saw her there».	He said that he had seen her there.
She said, «I was reading ».	She said that she had been reading .

Примітка. Ці часи можуть залишатися без зміни, якщо зазначено час здійснення дії:

The boy said, «I was born in 1988».	The boy said that he was born in 1988.
He said, «I began to study English in 1992».	He said that he began to study English in 1992.

в) Якщо в прямій мові був минулий перфектний час (Past Perfect або Past Perfect Continuous), то в непрямій мові він залишається без зміни:

He said, «We had finished our work by six o'clock».	He said that they had finished their work by six o'clock.

г) Якщо в прямій мові був один з майбутніх часів (Future), то в непрямій мові він змінюється на відповідний йому майбутній в минулому (Future in the Past): **will** змінюється на **would** відповідно:

He said, «I will go there».	He said that he would go there.
He said, «I will be working this summer».	He said that he would be working that summer.

7. Вказівні займенники й прислівники часу й місця в прямій мові замінюються в непрямій мові за змістом, інакше кажучи, як і в українській мові:

Пряма мова	Непряма мова
this	that
these	those
now	then
here	there
today	that day
tomorrow	the next day
the day after tomorrow	two days later
yesterday	the day before
the day before yesterday	two days before
ago	before
next year	the next year, the following year

last night	the previous night

Наприклад:

«I'll go there tomorrow », he said. He said, «They <u>were here yesterday</u> ».	He said that he would go there the next day . He said (that) they <u>had been there the day before</u> .

Варто пам'ятати, що подібна заміна не повинна відбуватися автоматично. Вона має відповідати логіці ситуації, наприклад, якщо повідомлення передається в той же день і в тому ж місці, то це буде виглядати так:

I said, «I'll be <u>here tomorrow</u> ». He said, «I live in <u>this</u> house». He said, «I will write the letter <u>tomorrow</u> ». He said, «I was here <u>yesterday</u> ».	I said (that) I'd (I would) be <u>here tomorrow</u> . He said that he lived in <u>that</u> house. He said that he would write the letter <u>the next day</u> . He said that he had been there <u>the day before</u> .

Питальне речення

Питальні речення, відтворені в непрямій мові, називаються непрямыми запитаннями.

На відміну від питання в прямій мові, де в більшості випадків існує зворотний порядок слів (крім запитань до підмета) – перед підметом стоїть присудок або його частина, питання в непрямій мові мають структуру оповідального речення, тобто прямий порядок слів (підмет, за ним присудок). Знак питання наприкінці такого речення відсутній, допоміжне дієслово **do** в Present і Past Indefinite не вживається.

Між головним і підрядним реченнями дотримується правило узгодження часів, як і в розглянутому вище випадку оповідального речення. Залежно від типу прямого запитання (питання в прямій мові) існує дві моделі утворення непрямих запитань.

1. *Спеціальні запитання* при перетворенні в непряму мову стають додатковими підрядними реченнями, що приєднуються до головного за допомогою тих питальних слів (займенників або прислівників), які були використані в самому питанні. Типовими питальними словами в цих запитаннях є: **who, when, where, why, which, whose** і т.п.

Пряма мова	Непряма мова
He asked me, « <u>Who</u> has come?».	He asked me <u>who</u> had come.
He asked, « <u>When</u> did you <u>see</u> him?». He asked me, « <u>Why</u> have you <u>come</u> so late?».	He asked <u>when</u> I had <u>seen</u> him. He asked me <u>why</u> I had <u>come</u> so late.
I asked, « <u>How long</u> will it <u>take</u> you to get there?».	I asked him <u>how long</u> it would <u>take</u> him to get there.
He asked me, « <u>Where</u> were you yesterday?».	He asked me <u>where</u> I had been the day before.
He asked me, « <u>Where</u> do you live?».	He asked me <u>where</u> I lived .
He asked me, « <u>Who</u> showed you my work?».	He asked me <u>who</u> had <u>shown</u> me his work.

Якщо, однак, у прямому запитанні, що ставиться до підмета або іменної частини присудка, є дієслово-зв'язка **to be**, то в непрямому запитанні може застосовуватися порядок слів як питального, так і оповідального речення:

He asked me, «What is the price of this car?».	He asked me what was the price of this car. = = He asked me what the price of this car was.

2. *Загальні запитання* замінюються підрядним реченням, яке приєднується до головного за допомогою сполучників **if** і **whether**, що мають значення частки *чи*. Кома не ставиться.

« Do you know the boy?». I asked him.	I asked him <u>if</u> he knew the boy.
He asked, « Have you met my wife?».	He asked <u>if</u> (<u>whether</u>) I had met his wife.
He asked me, « Will you be here tomorrow?».	He asked me <u>whether</u> (<u>if</u>) I would be there the next day.
He asked me, « Have you received our invoice?».	He asked me <u>whether</u> (<u>if</u>) I had received their invoice.
She said, « Have you read the morning paper?».	She asked <u>whether</u> (<u>if</u>) I read the morning paper.
I asked, « Do you understand now?».	I asked him <u>if</u> he understood now

THE INFINITIVE (ІНФІНІТИВ)

Інфінітив являє собою основу дієслова, якій передуює частка **to**, і належить до

його безособових форм.

Форми інфінітива

Tense	Active	Passive
Simple	to help	to be helped
Continuous	to be helping	–
Perfect	to have helped	to have been helped

1. The Simple Infinitive Active і Passive використовується для вираження дії, що відбувається одночасно з дією, визначеною дієсловом-присудком у реченні, у теперішньому, минулому й майбутньому часі:

I am glad to help him.	Я радий йому допомогти .
I was glad to help him.	Я був радий йому допомогти .
I'll be glad to help him.	Я буду радий йому допомогти .
I am glad to be helped .	Я радий, що мені допомагають .

2. The Continuous Infinitive Active використовується для вираження дії у процесі її розгортання, що відбувається одночасно з дією, визначеною дієсловом-присудком у реченні:

I am glad to be helping him.	Я радий, що зараз йому допомагаю .
It was pleasant to be helping him.	Було приємно йому допомагати .

3. The Perfect Infinitive Active і Passive використовується для вираження дії, яка передувала дії, визначеною дієсловом-присудком у реченні.

I am glad to have helped him.	Я радий, що допоміг йому.
I am glad to have been helped .	Я радий, що мені допомогли .

Функції інфінітива

Інфінітив може виконувати в реченні такі функції:

1) підмета

To translate such an article without a dictionary is difficult. **Перекладати (переклад)** таку статтю без словника складно.

To work with computer was new to many of us. **Працювати (праця)** з комп'ютером було новим для нас

У цьому випадку інфінітив стоїть на початку речення перед присудком. Інфінітив у функції підмета можна перекладати як неозначеною формою дієслова,

так і віддієслівним іменником.

2) обставини цілі

To translate such an article without a dictionary, you must know English well.

One must work hard **to master** a foreign language.

Щоб перекладати таку статтю без словника, ви повинні добре знати англійську.

Потрібно багато працювати, **щоб оволодіти** іноземною мовою.

У цьому випадку інфінітив може стояти як на початку речення перед підметом, так і в кінці речення. У функції обставини цілі інфінітиву можуть передувати сполучники **in order to, so as** *щоб, для того щоб*.

3) частини присудка (простого й складеного)

Our aim is **to translate** technical articles without a dictionary.

He can **translate** this article without a dictionary.

Наша мета – **перекладати (переклад)** технічної статті без словника.

Він може **перекладати** таку статтю без словника.

У цьому випадку інфінітив стоїть або після дієслова **to be**, або після модальних дієслів, або після допоміжних дієслів.

4) доповнення

He doesn't like **to translate** technical articles.

The article was not difficult **to translate**.

I am glad **to have spoken** to our lecturer about my work.

Йому не подобається **перекладати** технічні статті.

Цю статтю було неважко **перекласти**.

Я радий, що **поговорив** з нашим лектором про мою роботу.

У цьому випадку інфінітив стоїть після дієслова або прикметника.

5) означення

He was **the first to translate** this article Він **першим переклав** цю статтю.

У цій функції інфінітив стоїть після слів **the first, the second, the last** і т. д. або після іменника. Після іменника інфінітив найчастіше стоїть у пасивній формі, має модальне значення й виражає дію, яка має бути в майбутньому. У цьому випадку інфінітив перекладається означальним підрядним реченням:

He gave me some articles **to translate**.

Він дав мені декілька статей для **перекладу**.

Here is the article **to be translated**

Ось стаття, **яку треба перекласти**.

The device **to be tested** has been made in our lab.

Прилад, **який буде випробовуватися**, зроблено в нашій лабораторії.

Інфінітивний зворот із прийменником **for**

Інфінітивний зворот із прийменником **for** являє собою сполучення прийменника **for** з іменником у загальному відмінку або займенником у об'єктному відмінку й інфінітива. Інфінітив показує, яку дію має здійснити особа, що її визначено іменником або займенником. Цей зворот перекладається на українську мову підрядним реченням із сполучником *що, щоб*:

He waited **for her to speak**.

Він чекав, **що вона заговорить**.

We stopped **for them to pass by**.

Ми зупинилися, **щоб вони змогли пройти**.

It is difficult **for students to learn English**.

Студентам складно вивчити англійську.

THE COMPLEX OBJECT

(ІНФІНІТИВ ЯК ЧАСТИНА СКЛАДНОГО ДОДАТКА)

В англійській мові судження, думку, здогадку про щось або когось можна висловити двома способами:

1) складнопідрядним реченням із додатковою підрядною частиною:

We know **that Professor V. is a good specialist in this field**.

Ми знаємо, що **професор В. гарний спеціаліст у цій галузі**.

2) простим реченням із складним додатком, який являє собою сполучення іменника (у загальному відмінку) або займенника (в об'єктному відмінку) з інфінітивом. На українську мову складний додаток з інфінітивом перекладається також, як і складнопідрядне речення з додатковою підрядною частиною.

We know **Professor V. (him) to be a good specialist in this field**.

Ми знаємо, що **професор В. (він) гарний спеціаліст у цій галузі**.

Складний додаток з інфінітивом використовується після таких дієслів: **to**

know знати, **to want** хотіти, **to find** знаходити, встановлювати, **to like** любити, подобатися, **to think** думати, **to believe** вважати, **to assume** припускати, **to consider** вважати, **to expect** сподіватися, **to allow** дозволяти, **to enable** уможлиблювати, **to cause** примушувати та ін.

They expect **the meeting to be over** soon. Вони сподіваються, **що зібрання скоро закінчиться.**

Особливістю використання складного додатка з інфінітивом є те, що після деяких дієслів опускається частка **to** перед інфінітивом. До них належать дієслова чуттєвого сприйняття: **to feel** відчувати, **to hear** чути, **to see** бачити, **to watch** спостерігати, **to notice** помічати, **to let** дозволяти, **to make** змушувати:

The students heard **the professor speak** about his work. Студенти чули, **як професор говорив** про свою працю.

He made **us do** this work . Він примусив **нас зробити** цю роботу.

THE COMPLEX SUBJECT

(ІНФІНІТИВ ЯК ЧАСТИНА СКЛАДНОГО ПІДМЕТА)

В англійській мові думку або припущення групи певних осіб про щось або когось можна висловити двома способами:

1) складнопідрядним реченням

It is known **that he is a good specialist.** Відомо, **що він гарний спеціаліст.**

It is expected **that the experiment will be over soon.** Припускають, **що експеримент скоро закінчиться.**

2) простим реченням із складним підметом, який включає іменник (у загальному відмінку) або займенник (у називному відмінку) та інфінітив. Інфінітивний зворот «складний підмет» використовується після таких дієслів у пасивному стані: **to know** знати, **to say** говорити, **to report** доповідати, **to find** знаходити, встановлювати, **to assume**, **to suppose** припускати, **to consider**, **to think** вважати, думати, **to expect** очікувати, сподіватися та ін.:

He is known **to be** a good specialist. Відомо, **що він гарний спеціаліст.**

The experiment is expected **to be** over soon. Припускають, **що експеримент скоро закінчиться.**

Переклад таких речень варто починати з присудка й перекладати його неозначено-особовим реченням *відомо, припускають, встановлено, вважають* і т. д., за якими йде підрядна частина, що вводиться сполучником *що*:

Відомо, що він гарний спеціаліст.

Припускають, що експеримент скоро закінчиться.

Можливий і інший спосіб перекладу таких речень (починаючи з підмета):

Він, **як відомо**, гарний спеціаліст.

Експеримент, **як припускають**, скоро закінчиться.

Дієслово-присудок може бути і в активному стані, якщо використовуються наступні дієслова: **to seem, to appear** *здаватися, напевно, очевидно*; **to prove, to turn out** *виявлятися*; **to happen** *траплятися, виявлятися*:

They **seem to work** very hard.

Вони, **здається**, багато **працюють**.

The method **appears to be** of some interest.

Цей метод, **напевно**, викликає певний інтерес.

Нарешті, дієслово-присудок може бути складеним: **to be likely** *напевне*, **to be unlikely** *неможливо, малоімовірно*, **to be sure, certain** *безсумнівно, неодмінно, обов'язково*:

Our professor **is likely to take part** in this discussion.

Наш професор, **напевне, візьме участь** у цьому обговоренні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Англійська мова: Навчальний посібник* / В. В. Унукович (відп. ред.), П. Є. Морозов (уклад.), В. П. Бородачов (уклад.). – Луганськ: Альма-матер, 1999. – 120 с.
2. *Борисова Л. И. «Ложные друзья переводчика»: Уч. пос. по научно-техническому переводу* / Л. И. Борисова. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2005. – 212 с.
3. *Верба Л. Г., Верба Г. В. Граматика сучасної англійської мови*. – К.: Логос, 2000. – 341 с.
4. *Волкова Е. И. Английский артикль в речевых ситуациях*. М.: Просвещение,

1974.

5. *Воронова Є. М., Литвиненко О. В., Понікаровська С. В., Саєнко Н. В.* Англійська мова для студентів транспортних вищих навчальних закладів. – Харків: ХНАДУ, 2002. – 180 с.

6. *Ганиш Е. Г., Ісаєнко С. А.* Збірник текстів для читання з англійської мови „Great Britain” для студентів всіх спеціальностей. – К.: КІЗТ, 1999. – 37 с.

7. *Ганиш Е. Г., Ісаєнко С. А.* Збірник текстів для читання з англійської мови „The USA” для студентів всіх спеціальностей. – К.: КІЗТ, 1999. – 24 с.

8. *Ганиш Е. Г., Ісаєнко С. А.* Збірник текстів для читання з англійської мови „Canada” для студентів всіх спеціальностей. – К.: КІЗТ, 1999. – 59 с.

9. *Ганиш Е. Г., Ісаєнко С. А.* Збірник текстів для читання з англійської мови „Commonwealth. Australia. New Zealand” для студентів всіх спеціальностей. – К.: КІЗТ, 1999. – 29с.

10. *Горбунова Е. В., Дубровская С. Г.* Английская грамматика в коммуникативных упражнениях. – М.: Высшая школа, 1985.

11. *Ісаєнко С. А., Ільїна О. В.* Англійська мова: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи з розвитку граматичної компетенції (вираження дії теперішнього, минулого та майбутнього часу). – К.: ДЕГУТ, 2008. – 192 с.

12. *Карабан В. І.* Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В’ячеслав Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 564 с.

13. *Качалова К. Н., Израилевич Е. Е.* Практическая грамматика английского языка. – К.: Методика, 2003.

14. *Коваленко А. Я.* Загальний курс науково-технічного перекладу / Коваленко А. Я. – К.: Фірма «ІНКОС», 2002. – 320 с.

15. Краткий курс фонетики английского языка: Учебно-методическое пособие / Составитель А. В. Крутских. – М.: РХТУ им. Д. И. Менделеева, 2001. – 52 с.

16. *Курбасова И. А.* и др. Английский язык для технических вузов. – М.: Высшая школа, 1988. – 304 с.

17. *Медведєва Л. М., Холден Н. Ю.* Англійська мова: фонетика, граматика,

лексика, тематичні тексти, вправи, тести, ключі. – К.: Дніпро, 2003. – 352 с.

18. *Мирончук Т. А.* Збірник вправ з порівняльної граматики англійської та української мов: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. А. Мирончук. – К.: МАУПП, 2005. – 128 с.

19. *Новицкая Т. М., Кучин Н. Д.* Практическая грамматика английского языка. – М.: Высшая школа, 1979. – 412с.

20. *Полякова Т. Ю.* и др. Английский язык для инженеров. - М.: Высшая школа, 2000. – 463с.

21. *Харитонов І. К., Шостак Т. І.* Практикум з техніки читання англійською мовою: Посібник для шкіл, ліцеїв та підготовчих курсів. – Ніжин: Ред.-вид. відділ НДПУ, 2002. – 83 с.

22. *Ятель Г. Л.* та ін. Англійська мова (поглиблений курс) для студентів технічних вузів. – К.: Вища школа, 1995. – 254 с.

23. *M.Swan, C.Walter* “How English Works” – Oxford: Oxford University Press, 1997. – 454 p.

Навчально-методичне видання

Андрій Олександрович Ворначев

АНГЛІЙСЬКА МОВА

Методичні рекомендації щодо підготовки до складання вступного іспиту

до аспірантури з англійської мови

Відповідальний за випуск А.О. Ворначев

Редактор Н. В. Щербак

Макет і верстка В. О. Андрієнка

Підписано до друку 02.12.13. Формат паперу 60x84/16, папір офсетний, друк – на ризографі.
Зам. 316/13. Наклад 40 прим.

Надруковано у РВВ ДЕТУТ
Свідоцтво про реєстрацію від 27.12.2007 р. Серія ДК № 3027
03049, Київ, вул. Миколи Лукашевича, 19